

Hiphop över klasserna

En studie om lyssningsvanor, identitet och social hållbarhet bland
gymnasieelever

Författare: Simon Kettil

Göteborgs Universitet, Institutionen för Globala Studier

Examensarbete för kandidatexamen i Globala Studier

Handledare: Erik Andersson

Vårterminen 2017

UNIVERSITY OF GOTHENBURG

Abstract

Hip-hop as a subject in social science has not been around for as long as many other music genres and this study is therefore able to fill a research gap when it comes to appropriation of this global genre between social classes in the context of Gothenburg. The aim of the essay is partly to investigate how listening habits of hip-hop looks today depending on differences in social class among high school adolescents and what those listening habits can tell us about different forms of appropriation and identification. The study also analyses what social political problems/projects can be deduced from each group's most popular hip-hop lyrics. Appropriation, identity and social sustainability constitute the study's theoretical concepts. The tool for collecting material concerning listening patterns is questionnaires and the approach on identity and appropriation will be analyzed through textual analysis of popular hip-hop songs and questionnaire answers. The results show that there are similarities in which contexts the adolescents listen to hip-hop but they differ in *what* they use it for as well as the songs lyrical content. The conclusions are that, even though the working class show a higher proportion of listeners that identify themselves with hip-hop music and relate to the political issues raised in lyrics, a part of the middle class also use hip-hop for the same purposes. The textual analysis of both groups most popular hip-hop songs tells us that the working class more often appropriate songs containing subjects as scarcity of food (poverty), unjust access to education and criminality while the middle class appropriate a hip-hop that more frequently raises questions of gender equality and local affiliation.

Key words

hip-hop, identity, appropriation, social class, social sustainability

Förord

Jag skulle här vilja ägna ett stort tack till alla trevliga elever ute på skolorna som ställt upp med att svara på enkäten och även intervjuer. Alla lärarna som hjälpt mig samla in material ute på skolorna ska också ha ett stort tack för att de visat engagemang och låtit mig uppta deras lektionstid. Sist men inte minst vill jag tacka min handledare Erik Andersson som varit stöttande och gett mig bra respons under hela processen.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
1.1 Idéns uppkomst.....	5
1.2 Bakgrund och problemformulering.....	6
1.3 Syfte och forskningsfrågor.....	8
1.4 Disposition.....	8
2. Empiriskt material och metod.....	8
2.1 Metodologi.....	9
2.2 Datainsamlingsmetod och analytiskt tillvägagångssätt.....	10
2.2.1 Jämförelse av två grupper.....	10
2.2.2 Enkäter.....	11
2.2.3 Jämförelse inom grupperna.....	12
2.2.4 Textanalys av populära låtar.....	13
2.2.5 Textanalys av enkätens frisvar.....	15
2.2.6 Intervjuer.....	16
2.3 Validitet och reliabilitet.....	16
2.4 Avgränsningar.....	16
2.5 Forskningsetiska överväganden.....	17
3. Teori.....	17
3.1 Tidigare forskning.....	18
3.1.1 Sernhede, O. <i>AliNation is my Nation</i> (2007).....	18
3.1.2 Tervo, M. <i>From Appropriation to Translation: Localizing Rap Music to Finland</i> (2014).....	19
3.1.3 Vertovec, S. <i>Super-diversity and its implications</i> (2007).....	19
3.2 Teoretiska perspektiv.....	20
3.2.1 Identitet.....	20
3.2.2 Appropriering.....	21
3.2.3 Social hållbarhet.....	22
4. Resultat.....	23
4.1 Donnergymnasiet.....	23
4.1.1 Generellt resultat och kvantitativ innehållsanalys.....	24
4.1.2 Användandet av hiphop för icke identitetslyssnare.....	25
4.1.3 Användandet av hiphop för identitetslyssnare.....	25
4.1.4 Textanalys - social hållbarhet.....	26
4.2 Göteborgs Praktiska Gymnasium.....	31

4.2.1 Generellt resultat och kvantitativ innehållsanalys	31
4.2.2 Användandet av hiphop för icke identitetslyssnare	32
4.2.3 Användandet av hiphop för identitetslyssnare	33
4.2.4 Textanalys - social hållbarhet	33
5. Analys	37
5.1 Identitetsskapande genom och appropriering av hiphop	38
5.2 Sociala projekt	40
6. Slutdiskussion	41
6.1 Slutsatser	41
6.2 Positionering av forskningsresultatet	42
6.3 Vidare forskning	43
7. Referenser	43
8. Bilagor	47

1. Inledning

1.1 Idéns uppkomst

Idén till denna uppsats kom till under ett av mina arbetspass som läxhjälpare för högstadieelever på Bergsjöskolan i Göteborg förra hösten. Sedan tre år tillbaka hade jag börjat intressera mig för rap-musik efter att ständigt fått höra om denna genre från en nära vän som sedan länge varit inne i hiphop-kulturen. Musikintresset var från min sida redan enormt men det var bara enstaka rap-låtar som jag tyckt om. I högstadieåldern var det några få spår av 50 Cent och Eminem som förekom i min mp3-spelare. När mitt intresse tog fart på riktigt blev det den enda genren jag lyssnade på och jag fick riktigt bra koll på den moderna amerikanska hiphopen. Jag lyssnade på alla de senaste albumen av artister som A\$AP Rocky, Rick Ross, Future, Travis Scott, Kanye West, Ty Dolla \$ign och många fler. Samtidigt som jag lyssnade kollade jag upp låttexterna för att kunna hänga med, i synnerhet i den subgenre som går under namnet "mumble rap" som några av artisterna ovan hör till. Om vi går tillbaka till det där passet på Bergsjöskolan så var det ett tillfälle då ovanligt många elever hade dykt upp. På den 15 minuter långa rasten valde jag att stanna kvar i klassrummet vilket eleverna också gjorde. Direkt tog de upp Youtube i webbläsaren och började lyssna och prata om hiphop. Jag som då hade funnit ett brinnande intresse för genren var snabbt där för att kolla in vem de lyssnade till. Det var gangster-rap från 50 Cents hyllade album *Get Rich or Die Tryin'* från 2003 och mycket från mer nutida svenska artister som Jaffar Byn, Sinan, Cherrie och ett par lokala grupper. Jag frågade om jag fick sätta på någon gangster-rap som jag brukade lyssna på men intresset från eleverna var svalt när jag spelade upp ett par råa Future-låtar. Jag frågade om några låttips och gav ett helt gäng själv, de hade bara hört talas om någon enstaka artist av alla jag nämnde. Visst fanns det en åldersskillnad mellan mig och de unga killarna i klassrummet som gör att vi troligtvis har olika musikpreferenser men jag började fundera på om den rapmusik jag och mina medelklassvänner lyssnade på kanske inte alls var lika populär i förorterna. Vi tycker också om den feministiska svenska hiphopen som jag inte hört lyssnas till eller pratas om i Bergsjön eller någon annan av Göteborgs arbetarklasstadsdelar. Var det så att vi hade funnit en musikstil som vi tänkte att vi delade med de mindre privilegierade men som i själva verket var gjort av och för just vår samhällsgrupp? Det här födde en tanke om att vilja ta reda mer på vad ungdomar idag faktiskt lyssnar på beroende på framförallt klass men också andra variabler samt *varför* musiken inom samma genre isåfall kommit att skilja sig åt mellan olika grupper i samhället.

1.2 Bakgrund och problemformulering

Musik har alltid varit ett verktyg att uttrycka sig genom och kan säga mycket om upphovsmakarens världssyn. Även publiken vill ofta identifiera sig med rytmen och låttexterna (Stapleton 2016, 220) vilket ger upphov till möjligheten att analysera musiken för att se vad den säger om de som faktiskt använder den i sina liv. Den hiphop-musik som lyssnas på av ungdomar i svenska socioekonomiskt utsatta stadsdelar tycks ge uttryck för en gemensam identitet inom ett geografiskt område. I svenska medelklassområden tycks den mest populära musiken ge uttryck för en annan identitet som stämmer väl överens med medelklassens ideal och politiska värderingar. Trots det är musikgenren densamma. Hiphop-musiken som verktyg för att analysera identitetsprocesser och sociala problem inom en viss samhällsklass har en stor fördel i att den skapas för och ibland inom en krets som delar perspektiv och värderingar. Det gör att den ofta kan ses som en inblick till respektive klass intressen. Marshall Berman (1993 & 1996 i Sernhede 2007, 146) menade att i hiphopen i USA under 90-talet, då den var mer ghetto-centrerad, sa sanningar om en urban verklighet som aldrig når medelklassamerika. Genom att undersöka vilka känslor och tankar musiken ger ungdomar och sedan analysera musikens texter kan man få en god insyn i ungdomars liv och pågående identitetsskapande i 2000-talets postmoderna tidsera (Frith 1996, 108-9). I dagens samhälle har traditionen spelat ut sin roll som vägledare. Den unge kan heller inte längre stötta sig mot en av samhället och vuxenvärlden given definition av sig själv och måste istället utveckla sin egen identitet och behöver således aktivt söka efter identitetsutvecklande sammanhang (Sernhede 2007, 154-5). Här kan musiken få en stor roll i ungas process med att finna sig själva.

Rap-musiken, som har sitt ursprung i New Yorks mest utsatta områden, har spridit sig världen över, men inte bara som en ensidig global kraft utan den har omformats i mötet med lokala kulturer (Androutsopoulos & Scholz 2003). För att förstå uppkomsten av rap-musiken i Sverige idag så kan begreppet *glokalisering* (*glocalization*) hjälpa oss att se hur den lokala kulturen hänger ihop med den ursprungliga kulturyttringen. För det första gäller det att inte binda upp sig vid att lokalitet eller globalitet alltid är kopplat till en specifik plats utan dessa begrepp bör snarare ses som processer. Dessutom står inte dessa processer i motsats till varandra som är vanligt att tro. Glokalisering är en fusion av orden globalisering och lokalisering och det har sina likheter med begreppet hybridisering vilket hade varit fallet här om det bara varit två kulturella fenomen som korsats och tillsammans bildat en blandning av båda (Robertson 1995, 25-28). Dock är det inte så att den exempelvis amerikanska rap-

musiken har nått den svenska kontexten för att mixas utan hiphop-musiken har i sig blivit ett globalt fenomen som spred sig från nordöstra New York vidare över världen. Den hiphop-musik som skapas eller approprieras i Sverige idag kommer från fler ställen än USA, den kommer från hela det globala fenomenet hiphop.

Roland Robertson (en av förgrundsgestalterna för begreppet globalisering) menar att det är viktigt att inte se globalisering som ett så gigantiskt fenomen som det till en början kan tyckas. Det är inte en allsmäktig kraft som kör över och homogeniserar allt i sin väg utan den brukar allt som oftast samverka med den lokala historien och kontexten. Som ett analytiskt verktyg bör lokalitet således inte ses som en motsats till globaliseringsprocessen utan som en aspekt av den. Globalisering fungerar som ett verktyg för att förstå samverkan av globala och lokala fenomen (Robertson 1995, 25-32). På så sätt bidrar den till en mer grundad förståelse för hiphopens variationer mellan olika områden i Göteborg.

På senare år har jag och mina närmaste vänner börjat intressera oss för en hiphop med estetik från metalscenen, välutbildade artister, samplingar från ofta vita artister, klädsamarbeten med klassiska franska modehus och låttexter som inte skapats ur en förorts-kontext. Även hiphop med tydliga kopplingar till feministiska värderingar har ökat mycket i popularitet i våra kretsar. Genren har onekligen utvecklats och fortsatt förgrena sig både utomlands och i Sverige och skapar därmed en möjlighet att utföra en komparativ studie mellan olika samhällsklasser eftersom genren inte längre är lika bunden till en specifik bakgrund.

Rap-musik är en relativt ny musikstil vilket gör att det finns en brist på tidigare forskning. Dessutom har många av de artister vars låttexter eller musikvideor analyserats i tidigare forskning sedan länge avslutat sina karriärer och de som gör liknande musik har en helt annan position i media och ett annat mottagande bland allmänheten idag. Det finns således en vetenskaplig relevans i att undersöka hur publiken använder hiphop-musiken *idag*. Utöver det verkar i synnerhet medelklassens hiphop-intresse varit relativt skonat från tidigare forskning. Samhällsrelevansen ligger i att få en bättre kunskap om ungas aktuella politiska frågor och identitetsskapande.

Studien är en jämförelse mellan gymnasieungdomar inom den svenska arbetarklassen, respektive den svenska medelklassen i Göteborg. Den jämför samhällsklassernas sätt att skapa identitet genom rap-musik med dess viktiga sociala politiska frågor som verktyg för att

undersöka det. Enkäter rörande lyssningsvanor och hur musiken approprieras (Androutsopoulos & Scholz 2003, 463 & Appadurai 1986) av ungdomar samt textanalys av låttexter och enkätsvar kommer att utgöra underlag för jämförelsen.

1.3 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med studien är att undersöka hur lyssningsvanorna ser ut av samma musikstil bland gymnasieungdomar beroende på klass samt analysera vad musiktexterna säger om aktuella sociala politiska problem/projekt för grupperna. Dessutom kommer ungdomarnas identitetsskapande genom rap-musik undersökas. Frågeställningarna kommer att vara:

- På vilket sätt använder respektive grupp rap-musik i sitt identitetsskapande?
- Vilka viktiga sociala frågor kan utläsas från gymnasieungdomar beroende på hur och vilken rap-musik de approprierar?

1.4 Disposition

I kapitel två kommer de olika metoderna att förklaras utförligt och vilket syfte var och en av dem uppfyller, detta tillsammans med urvalsgrupperna och hur de utformades. Kapitlet innehåller dessutom studiens huvudsakliga avgränsningar samt dess forskningsetiska överväganden. I tredje kapitlet kommer till att börja med tre olika texter ses över som utgör en del av relevant tidigare forskning för ämnesområdet. Tre teoretiska begrepp som har legat till grund för valen av metod och analyskapitlet förklaras också här. Kapitel fyra innehåller resultatet från först frågeformuläret och sedan från låttextanalysen. Resultatet från Donnergymnasiet behandlas först och det från Göteborgs Praktiska Gymnasium därefter. I kapitel fem analyseras materialet genom först begreppen identitet och appropriering, sedan social hållbarhet. Sjätte kapitlet innehåller en kort slutdiskussion.

2. Empiriskt material och metod

I detta kapitel redogörs för metodologiska utgångspunkter, urvalsgrupper, metodval, avgränsningar samt forskningsetiska överväganden.

2.1 Metodologi

Då en del av syftet med denna studie är att ta reda på hur människor ser på sin egen identitet måste detta göras med tolkningar av en individs eller grupps relation till omvärlden. Det kallas för att ha ett hermeneutiskt angreppssätt och i det hänseendet följer denna studie en hermeneutisk tradition som bland annat förespråkades av sociologen Max Weber. Han hävdade att sociala handlingar är beteenden som aktörerna själva subjektivt tillskriver mening och därför blir det av största vikt att lyssna till aktörernas egna uppfattningar gällande deras handlingar eftersom dessa är menings- och identitetsbyggande och inte handlingarna i sig (Gilje & Grimen 2007, 171-2, 176-7).

Mitt tidigare intresse för rap och dess låttexter ger mig en del fördelar i att förstå betydelsen i de textrader som analyseras i denna studie. De flesta slanguttryck och många referenser till händelser inom hiphopens historia är jag redan bekant med. Något svårare blir det med "betongförorts"-kontexten som är närvarande i många låtar. Själv är jag uppvuxen i en villatätort i Borås kommun så livet i en göteborgsk arbetarklasstadsdel/förort har jag sämre vetskap om. Kontexten är inte så avvikande att det kommer vara en omöjlighet att kunna tolka texterna eller enkätsvaren utan här uppstår istället en möjlighet till ny kunskap.

Kombinationen av enkätsvar och textanalys kan bidra med kontext till varandra och därmed ge större förståelse för båda delarna (Gilje & Grimen 2007, 185-6). De val av metoder som gjorts har skett utifrån att besvara forskningsfrågorna på ett så effektivt sätt, och med så hög validitet, som möjligt. Deltagande observation eller intervjuer i fokusgrupper till exempel hade varit alternativ för att till viss del besvara forskningsfrågorna men det hade varit svårt att med dessa metoder tillgodose sig undersökningens kvantitativa part. Att låta en relativt stor andel respondenter på varje gymnasium skriva om sina lyssningsvanor ger en viss generaliserbarhet i vilken typ av hiphop de lyssnar på.

Det är ett socialkonstruktivistiskt perspektiv som appliceras i studien, det vill säga att kunskapen inte är befriad från individuella intressen utan skapas i sociala sammanhang. Det leder till att forskaren måste hitta sanningar i olika kontexter genom att förstå de människor som utgör den. Hen kan inte höja sig över sig själv och se verkligheten som den är eftersom den inte finns oberoende av någons seende (Danermark, Ekström, Jakobsen & Karlsson 2003, 25). Eftersom sanningen är kontextuell och relativ behöver jag sätta mig in i kontexten och tolka de svar jag får för att kunna nå ny kunskap. Det är studiens epistemologiska

utgångspunkt och detta kommer genomföras med hjälp av framförallt enkäter och textanalys och till viss del intervjuer.

2.2 Datainsamlingsmetod och analytiskt tillvägagångssätt

2.2.1 Jämförelse av två grupper

För studien har det valts ut två olika gymnasieskolor i Göteborg. Eleverna på Göteborgs Praktiska Gymnasium representerar arbetarklassen eftersom det till stor utsträckning går elever från arbetarklassen på något av skolans yrkesförberedande program. Deras föräldrar har sällan eftergymnasial utbildning (Broady & Börjesson 2005, 1-3). Donnergymnasiets elever representerar en grupp av medelklassungdomar då de elever som går på någon av de studieförberedande linjerna till stor del kommer från en medelklassbakgrund (ibid.). Det som studeras är alltså klass som oberoende variabel i relation till identitet så som det kommer i uttryck i sociala politiska frågor. Det finns förstås fler variabler i den intersektionella analysen så som exempelvis etnicitet, genus, sexualitet och funktionalitet men dessa förklaringsvariabler kommer inte att få en central position i studien. Sättet att använda två grupper av gymnasieelever till jämförelsen har inspirerats av Fanny Ambjörnssons metod i boken *I en klass för sig: genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer* där hon väljer att använda två klasser vid olika gymnasieprogram för att bland annat se hur klass påverkar tjejernas utrymme till handling inom sin sociala kontext (Ambjörnsson 2004, 31-8). Hennes bok har inte bara varit till hjälp i metoddelen utan har även inspirerat mig till att rikta sökarljuset mot klasskillnader som i hennes fall gav upphov till en intressant analys bland gymnasieungdomar.

Det läsaren alltid bör ha i åtanke är att de valda grupperna av ungdomar vid Praktiska Gymnasiet och Donnergymnasiet inte låter sig generaliseras helt och hållet. Valet av gymnasieprogram gjordes för att kunna se generella drag och mönster men självklart finns det elever som avviker från mönstret att de som går på Praktiska Gymnasiet bara tillhör arbetarklassen och på Donnergymnasiet går det enbart medelklassungdomar, deras bakgrunder är mer komplexa än så (Ambjörnsson 2004, 35-8). Urvalsgrupperna kommer inte att vara fullt representerade i denna undersökning vilket hade varit en omöjlighet. Det finns med största sannolikhet grupper från båda klasserna som vi inte hittar på något av de valda

gymnasieprogrammen och som approprierar en annan typ av hiphop-musik på andra sätt än de som är med i undersökningen. När en studerar människor så kommer det alltid finnas de som inte följer de gängse mönstren eller grupper som inte kan inkluderas i *en* undersökning men det är också ett problem som är ständigt närvarande inom samhällsvetenskapen. Den sociala kartan över svenska gymnasieprogram (Broady & Börjesson 2005, 1-3) ger oss en överblick över vissa sociala strukturer men det betyder inte att alla elever på exempelvis Donnergymnasiet har två föräldrar med eftergymnasial utbildning.

Begreppet *klass* är inte ett endimensionellt begrepp som alltid är enkelt att applicera. Med klass menas i denna undersökning en utökad betydelse av det, från att främst ha handlat om en individs eller hushålls faktiska inkomst till ett begrepp som främst innefattar kulturella och sociala koder. Pierre Bourdieu (1984) utvecklade begreppet och menade att klass också har en innebörd av stil, smak, sociala relationer och kroppsliga rörelsemönster. Det betyder att klass påverkar till exempel vilken musik man lyssnar på för att inför omvärlden visa sin tillhörighet (Bourdieu 1984, 14, 468-70).

Gymnasieungdomar har valts ut av flera anledningar; dels för att de relativt länge har haft möjlighet att lyssna på rap-musik och dels för att de fortfarande är i en formbar ålder för skapandet av identitet där de använder musik som en del av den processen. Musik har oftare en viktig roll för ungdomar än barn och vuxna (Flynn, Craig, Anderson & Holody 2016, 164) samt att deras politiska intresse ofta är större än hos högstadieungdomar (Marks kommun 2015, 14). Urvalsstorleken för frågeformuläret är 34 respondenter på vardera skola. Det ger ett resultat som är tillräckligt för att kunna utläsa mönster i lyssningsvanor. Eftersom alla gymnasieprogram på Donnergymnasiet är studieförberedande och samtliga på Praktiska Gymnasiet är yrkesförberedande har inte särskilda klasser valts ute på skolorna såvida det inte varit uppenbart att det exempelvis uteslutande gått killar i en viss klass. I ett sådant fall har en klass med övervägande andel tjejer också inkluderas för att resultatet inte ska påverkas för mycket av andra variabler än klass.

2.2.2 Enkäter

En del av det empiriska underlaget har varit ett frågeformulär rörande gymnasieungdomars lyssningsvanor inom genren rap/hiphop och hur de själva ser på betydelsen av den musik de föredrar att lyssna på. Enkäten innehåller bland annat frågor om lyssningsvanor, i vilka

sammanhang de brukar lyssna samt fria svar om vilka känslor och tankar musiken skapar. Enkäten har sett likadan ut för båda grupperna som studerats. För att arbetet inte ska spreta åt för många håll har intervju som metod endast använts för att säkerställa att respondenterna förstår frågorna så som det är tänkt och istället för att använda intervjusvaren i analysen har enkäten blivit mer djupgående och kvalitativ så att respondenterna får möjlighet att svara fritt och personligt på frågor angående deras lyssningsvanor. Att ge dem möjlighet att "svara fritt och personligt" görs för att kunna analysera hur de approprierar musiken och använder den kraft som kan finnas i den. Det som blir intressant här är vad musiken används till av varje lyssnare och vilka mönster som kan utläsas.

Genom att använda enkäter med både statistiska frågor och fria svarsalternativ får jag tillgång till både kvalitativ och kvantitativ data genom denna metod. Frågeformuläret har skapats för att vara så mycket intresseväckande och så lite av ett irritationsmoment som möjligt då en stor del av respondenterna har lektionstid medan de svarar. Det kan göra dem omotiverade att svara på frågeformuläret (Esaiasson, Gilljam, Oscarsson, Towns & Wängnerud 2017, 248). Frågorna har tagits fram med syftet att fungera som operationella indikatorer på studiens teoretiska begrepp (ibid., 251). För appropriering ställs frågor som *I vilka sammanhang brukar du lyssna på hiphop-musik? T.ex. på spårvagnen, på fest etc.* och *Brukar du använda musiken till att få vissa känslor och tankar, i så fall vilka? Här kan du svara utförligt.* För att få svar angående identitetsskapande ställdes frågor som bland andra *Känner du att du kan relatera till låttexterna?* och *Är hiphop-musiken en viktig del av vem du är som person?.* Fokus lades också på att frågorna skulle vara så begripliga som möjligt för respondenterna eftersom det kan finnas stora skillnader i språkkunskap mellan gymnasieelever. För att undvika förvirring har bara en fråga ställts åt gången förutom på frågan som handlade om känslor och tankar. Dessa går ihop på ett sätt som gör att det finns en poäng i att ställa två frågor i en (ibid., 252-4).

2.2.3 Jämförelse inom grupperna

De två respondentgrupperna från båda skolorna har efter att enkätsvaren kommit in delats in efter vad jag kallar för identitetslyssnare och icke identitetslyssnare. Det bildas således två grupper inom varje skola som använder musiken på olika sätt. För att klassificeras som en identitetslyssnare behöver de angiva en trea och uppåt (av fem) för hur viktiga texterna är, kan relatera till texterna ofta eller ibland och känner att hiphopen är en viktig del av vem de är

som person. Resten av respondenterna faller under kategorin icke identitetslyssnare men utgör fortfarande underlag för analysen om identitetsskapande genom musik.

2.2.4 Textanalys av populära låtar

Texterna för de låtar som angavs som populära i enkäten utgör huvuddelen utav textanalysen. Frågorna för att ta reda på detta löd “*Skriv ner dina favoritartister inom hip hop. Tänk på att det kan vara både svenska och utländska artister.*” och “*Skriv ner några (någon) låttitlar som du gillar från varje artist.*”. Rap-genren tenderar att vara rik på text och låta det stå i fokus vilket gör det lämpligt att använda sig utav textanalys på den sortens musik. Likt Flynn et. al. (2016, 167) kommer jag använda mig utan den populära webbsidan AZlyrics.com för att hitta låttexterna, men för en del mindre kända låtar fanns det textrader som uppenbarligen missats att tas med. Det noterades när jag lyssnade på låtarna samtidigt som jag läste texten och i dessa fall har genius.com istället använts som når över 100 miljoner människor varje månad med musikkunskap (Genius Media Group Inc. 2017).

Målet är här att urskilja politiska frågor eller idéer som lyfts fram av olika artister i texterna och koppla dem till aktuell samhällsgrupp för att ta reda på vad de anser sig behöva för att samhället ska bli mer socialt hållbart. Här är utgångspunkten att det sker en slags växelverkan mellan att samhället skapar texterna samtidigt som texterna skapar mening och identitet hos ungdomarna som i sig utgör samhället. Den inriktning som kommer vara genomgående som analysmetod är idé- och ideologianalys med ett beskrivande syfte eftersom fokuset är på innebördsaspekten i texterna och att söka lokalisera aktuella samhällsdebatter och idéer i allmänhet (Bergström & Boréus 2012, 24-5, 146). Textanalys fungerar dessutom särskilt bra på rap-musik då den ofta har ett inifrånperspektiv som annars inte alltid är enkelt att komma åt. Idé- och ideologianalysen innehåller också ett grupperspektiv då det helt enkelt är två olika grupper som undersöks (ibid., 146).

Den inriktning som idé och ideologianalysen kommer att innehålla är den funktionella inriktningen med fokus på idéers ursprung. Med det menas att man i första hand söker finna orsaksförklaringar till idéers förekomst. Bergström och Boréus (2012, 147) skriver “Det förklarande inslaget i denna inriktning leder till andra frågor, som hur den sociala strukturen som individer lever i påverkar det budskap de för fram och hur budskapet i sin tur kan påverka en social kontext”. I detta fallet används bara det förstnämnda, alltså hur den sociala

strukturen som individer lever i påverkar det budskap de för fram även om det finns en växelverkan mellan båda delarna.

Flynn et al. (2016, 167-8) har utfört en studie på musiktexter utifrån ett genusperspektiv. Där var fokuset att finna hur många låtar på USA:s Billboard-lista topp 100 som tog upp vissa specifika teman gällande objektifiering av kvinnor. Deras metod var att med vissa teman som dimensioner göra en innehållsanalys av texter. Denna studie är i likhet med deras ämnad åt att med hjälp av utvalda dimensioner finna idéer om samhället i texter. Dimensionerna bidrar till att klargöra exakt vilka specifika idéer jag letar efter. Båda urvalsgruppernas viktiga politiska frågor lyfts fram genom begreppet social hållbarhet enligt Henrik Åhmans artikel *Social sustainability - society at the intersection of development and maintenance* (2013) för att konkretisera vilka sociala problem som de olika samhällsgrupperna i Göteborg approprierar i aktuell hiphop-musik. Det ligger en vetenskaplig relevans i att se om hiphopen kan fungera som en lika politisk uttrycksform för Göteborgs medelklass som Sernhede (2007) skrev att den gjorde för dess arbetarklass.

Social hållbarhet är här uppdelat i de sex dimensionerna basbehov, utbildning, livskvalité, socialt kapital, socialt sammanhang - integration - mångfald samt lokal tillhörighet. Dessa dimensioner utgör analysverktyget för låttextanalysen. Det är vanligt att dimensioner i textanalys används för att koppla olika texter till politiska ideologier men i det här fallet kommer de att användas för att lokalisera viktiga politiska projekt/frågor och de kommer inte att kopplas till någon specifik politisk ideologi (Bergström & Boréus 2012, 156-8).

Dimensionerna kommer att användas för att se vilken/vilka aspekter av gruppernas samhälle som de anser inte vara socialt hållbara. Detta analysverktyg är kopplat till forskningsfrågan *Vilka viktiga sociala frågor kan utläsas från gymnasieungdomar beroende på hur och vilken rap-musik de approprierar?* För att en låt ska bli föremål för textanalys ska artisten omnämnas av minst tre personer ur kategorin identitetslyssnare eftersom det är dessa som anser låtens text vara viktig och kan relatera till låttexterna ofta eller ibland.

I de fall låttexter har kunnat kopplas till någon av dimensionerna för social hållbarhet men det har varit svårt att avgöra i vilken bemärkelse någonting sägs så har inte dessa textrader tagits med i analysen. Ett exempel är raderna "(Man, we gotta go get somethin' to eat. Man, I'm hungry as a motherfucker)" ur låten *Many Men (Wish Death)* av 50 Cent. Detta skulle kunna vara en indikation på att artisten är fattig och ofta tvingas gå hungrig som nämns i andra låtar

men det skulle också kunna vara något som sägs oavsett en individs tillgångar. Jag kommer försöka att inte överanalysera texterna i relation till idé- och ideologianalysen utan denna typen av textrader utesluts i analysen. I resultatdelen kommer varje utdrag ur låttexter markeras med citations- och slutcitationstecken. I de fall då dessa tecken förekommer i låtarna kommer det markeras med dubbla citationstecken, först mina, sedan artistens. Av Donnergymnasiets mest populära artister och låtar tas det upp sex stycken exempel till skillnad från Praktiska Gymnasiet där fem låtar analyseras. Detta är för att det lyftas fram ett exempel på en populär som saknar referenser till social hållbarhet utifrån de valda dimensionerna samt att samma dimensioner var återkommande i de populäraste låtarna på Praktiska Gymnasiet.

Enligt Virginia Cooper (1985, 499-500) och Flynn et. al. (2016, 165) lämpar sig textanalys bättre än till exempel visuell analys på musik då låttexter har en djupgående effekt på socialiseringsprocessen hos män och kvinnor. Eftersom låttexter ofta nynnas på och sjungs med i så har de större potential att influera lyssnare som en del av socialisering (då det ofta görs i sällskap av andra) än vad visuella uttrycksätt har som till exempel musikvideor.

Ove Sernhede (2007) beskrev den svenska rap-scenen som “Med en uppkäftig attityd, en rå, naken poesi, och en gatans musik, lika provokativ som en gång punken, skapar grupper från Stockholms, Göteborgs och Malmös förorter rapmusik som med de ungas eget språk formulerar deras livsvillkor och samhällskritik.” vilket formulerar denna studies fokus väldigt väl med det tillägget att arbetarklassens perspektiv kommer att jämföras med medelklassens. En anledning till att rap-musiken kommer att analyseras i två olika samhällsklasser är just på grund av att kunna göra en jämförelse av viktiga politiska frågor bland ungdomar då de tycks skilja sig markant mellan samhällsklasserna och även avspeglas i användandet av rap-musik.

2.2.5 Textanalys av enkätens frisvar

De frisvar som ges i enkäten analyseras genom både en kvalitativ och kvantitativ innehållsanalys. Till att börja med finns det inga särskilda teman som söks specifikt efter inom frisvaren utan istället ses de över för att se om det går att urskilja mönster för vad varje grupp använder musiken till (Bergström & Boréus 2012, 49-55). Här är det nödvändigt att göra en mer komplicerad tolkning. Skillnader i respondenternas fria svar analyseras med en

kvantitativ textanalys. Det är exempelvis hur många gånger vissa sammanhang de lyssnar på musik i samt hur många gånger specifika känslor och tankar nämns. Dessa mäts kvantitativt.

2.2.6 Intervjuer

Två intervjuer, en på vardera gymnasium, genomfördes i syfte att säkerställa att det inte rådde några oklarheter i hur respondenterna uppfattade enkätfrågorna. Samma frågor ställdes alltså i intervjuerna som i frågeformuläret. Dessa spelades in men har inte transkriberats då svaren inte kommer att användas i analysen.

2.3 Validitet och reliabilitet

Genom att använda både statistik i form av att räkna vilka artister som nämns flest gånger och fria kvalitativa svarsalternativ kommer frågeformuläret att på ett bra sätt fungera som operationella indikatorer på studiens teorier (Esaiasson et. al. 2017, 58-64) vilket ger en hög begreppsvaliditet. Att använda intervjuer för att undersöka om frågorna förstås på det sätt det är tänkt är en handling som stärker reliabiliteten. Detsamma gäller de faktum att jag var närvarande då respondenterna svarade på frågeformuläret; på så sätt kunde jag förtydliga enstaka oklarheter och se till att formuläret fylldes i individuellt, det ökar undersökningens reliabilitet och i slutänden dess resultatvaliditet (ibid., 64-5). Frågeformuläret, intervjun och textanalyserna är utformade för att göra det möjligt att förstå på vilket sätt respektive samhällsklass använder hiphop i sitt identitetsskapande, vilket är första forskningsfrågan. Andra forskningsfrågan handlar om att kunna utläsa vilka sociala frågor som är viktiga för respektive grupp där ger hiphop-texter ett inifrånperspektiv av kollektivets identitet som annars kan vara svårt att nå (Marshall Berman 1993 & 1996 i Sernhede 2007, 146). Att undersöka sociala frågor genom *hiphop* är således validitetsstärkande.

2.4 Avgränsningar

Relevansen till globala studier finns i att jag använder ett globalt fenomen som hiphop för att studera hur nya identiteter konstrueras i Göteborgsområdet beroende på klasstillhörighet. Hiphopen har gått från “the margins to the mainstream” (Stapleton 1998, 219) och började som en lokal uttrycksform tills den uppmärksammades av de stora mediebolagen. Hiphop är

idag otvivelaktigt ett enormt globalt fenomen (Marcyliena & Bennett 2011, 177) som bland annat kan ses av att hälften av de bäst säljande digitala singlarna globalt 2008 var hiphop-musik (IFPI 2009, 7). Detta fenomen är i konstant rörelse över världen och tas upp och approprieras i lokala kontexter, på olika sätt, av olika människor menar Sernhede (2007). Genom att inkludera begreppet social hållbarhet stärks kopplingen till kandidatprogrammet i globala studier då det varit ett genomgående tema i programmets kurser.

Denna studie kommer enbart att fokusera på ungdomar som går i gymnasiet i göteborgsområdet. Inga andra ungdomar kommer att tas med i urvalsgrupperna vilket medför att undersökningen blir göteborgscentrerad och ger således inte en representativ bild av hela Sverige (om detta står det mer under rubriken *Jämförelse av två grupper*).

Begreppet hiphop-musik förekommer ofta i texten och används synonymt med rap-musik. Det betyder att det är låtar som klassas som hiphop enligt iTunes klassificeringssystem och anses av publiken vara hiphop-musik men som inte är helt instrumentella. Inget av hiphop-kulturens andra element som dj-ing utan mc:ing (rapping), breakdance eller graffiti kommer att beröras i studien.

2.5 Forskningsetiska överväganden

Både enkäterna och intervjuerna har genomförts med största möjliga hänsyn till deltagarna. Samtliga medverkande har varit anonyma och deltagit högst frivilligt. I enlighet med Codex regler och riktlinjer för forskning som involverar barn (2016) har alla respondenter hunnit fylla 15 år och det har varit tydligt förklarad vad forskningen innebär för dennes del genom ett åldersanpassat språk. De har därför kunnat avgöra själva om de velat delta i undersökningen utan vårdnadshavarens godkännande. När frågeformuläret delades ut informerades det att det enbart var aktuellt för de som lyssnade på hiphop med viss regelbundenhet. En del valde då att avstå från att svara. Om det berodde på att de inte lyssnade regelbundet på hiphop eller om det berodde på andra faktorer gjordes ingen vidare forskning på.

3. Teori

I detta kapitel presenteras aktuell tidigare forskning som tillsammans med de tre teoretiska perspektiven identitet, appropriering och social hållbarhet. De teoretiska perspektiven är

summan av tidigare studier och inte standardverk som ämnar att förklara stora entiteter (grand theories).

3.1 Tidigare forskning

3.1.1 Sernhede, O. *AlieNation is my Nation* (2007)

Ove Sernhede ger i sin bok om hiphop och unga mäns utanförskap en genomgång av Hammarkullens (ett område i göteborgsstadsdelen Hjällbo) historia. Hur området gick från ett lovande restaureringsprojekt till en plats där snart ingen ville bo. Hur det senare befolkades av invandrare från flera olika platser i världen och hur en lokalpatriotism runt Hammarkullen växte fram. Framförallt handlar boken om sättet på vilket unga män handskas med sitt utanförskap, många av dem känner sig som andra klassens medborgare och upplever inte heller någon gemenskap med Sverige som nation. Sättet en del unga handskas med dessa problem är genom hiphop-musik och några av dessa ungdomar har Sernhede följt för att se hiphopens funktion för dem i samhället. Till stor del är funktionen att kunna skapa en stark identitet i ett samhälle som lätt förvirrar en ung man.

I boken ges stor plats åt att se hur en lokal kultur får influenser från världens olika hörn och hur kulturer hybridiseras och krockar med varandra för att skapa nya uttrycksformer. Sernhede beskriver hiphop-kulturen i Hammarkullen som en sorts *kulturell rhizome*, ett begrepp lånat av Gilles Deleuze och Felix Guattari (1987). I en kulturell rhizome finns ingen förutbestämd logik eller möjlighet att se framtida mönster för hur nya uttryck uppstår. När människor med rötter från vitt skilda platser i världen möts bryts deras historiska erfarenheter, religiösa föreställningar och sociala och psykiska behov vilket leder till att nya gemenskaper växer fram och kulturer bildas med influenser från hela världen som kan liknas vid ett ostrukturerat rotsystem. På detta sätt kan nya språkliga uttryck, musik- och klädstilar formas. I denna typen av möten bildas ofta starka gemenskaper som baseras på känslöstrukturer (Sernhede 2007, 132). *AlieNation is my Nation* bidrar med mycket kunskap till denna studie inom områdena identitetsskapande, appropriering, kulturell globalisering samt allmän kunskap om hiphop i Göteborgsområdet.

3.1.2 Tervo, M. From Appropriation to Translation: Localizing Rap Music to Finland (2014)

För att besvara sina frågeställningar gör Mervi Tervo en visuell analys av musikvideor i sin artikel *From Appropriation to Translation: Localizing Rap Music to Finland*. Här var syftet att se hur rap-musik har omformats och lokaliserats för att passa den finska kontexten. Begrepp som visualisering, lokalisering, hybridisering och appropriering används för att se detta. Med hjälp av dessa begrepp kan Tervo se hur artister identifierar sig på olika sätt för att skapa gemenskaper till olika typer av publik. Det är inte bara visuell analys som använts i denna studie utan även analyserande av olika ämnen i text bland finsk rap-musik har genomförts, fortfarande i samma syfte. Slutsatserna i artikeln är att rap-musiken har spridit sig via migrationsströmmar och nya kommunikationsmönster på grund av teknologiska framsteg. I kontakt med nya platser bildas nya karakteristiska drag för musiken men på många områden fortsätter genren att ha kopplingar till sina kulturella rötter från USA. En annan intressant upptäckt var att även om låttexterna handlade om våld, sexism, homofobi och materialism så var inte detta särskilt närvarande i videorna eller togs upp på ett humoristiskt sätt. Tervos artikel bidrar främst med förståelse för hur approprieringsprocesser kan se ut och förstås.

3.1.3 Vertovec, S. Super-diversity and its implications (2007)

Steven Vertovec går i sin artikel igenom Storbritanniens nya etniska förutsättningar där han menar att befolkningen nu karakteriseras av en "super-diversity". Tidigare har landet framförallt haft stora välorganiserade invandrargrupper med afro-karibisk och sydasiatisk härkomst. Att tänka att Storbritannien ser likadan ut idag ställer dock till det i policyutveckling och forskning. Numera har demografin blivit långt mer komplex och särskiljs av ett dynamiskt samspel av variabler mellan nya, små och utspridda, transnationellt sammankopplade, socio-ekonomiskt differentierade och legalt stratifierade immigranter med stor etnisk mångfald. Artikeln berör sedan områdena språk och religion och hur många olika former av dessa det nu finns i Storbritannien. Vertovec lyfter upp en intressant poäng av Geraldine Pratt (1998, 27) som hävdar att det är missvisande att försöka kartlägga kulturer till specifika områden eftersom flera kulturer kan rymmas på samma plats (till exempel ett hushåll) precis som en kulturell identitet kan befinna sig på flera sammanlänkade platser samtidigt (ibid., 1998, 27). Vertovec berör också vår tids teknologiska framsteg som underlättat transnationell kommunikation vilket får stora konsekvenser för de sociala, politiska och ekonomiska strukturerna bland invandrargrupper. Denna artikel ger god

förståelse för hur språkliga uttryck kan skilja sig mellan olika delar av samma stad (London) vilket går att se även i hiphop från samma stad (Deleuze & Guattari 1987) och (Sernhede 2007, 132). Precis som artikeln hävdar att det är missvisande att försöka kartlägga kulturer till ett specifikt område utgår denna studie från att flera kulturer kan rymmas inom samma klass samt att en kulturell identitet kan vara utspridd över klasser. På så sätt kan inte en studie täcka in samtliga kulturer inom en samhällsklass, denna undersökning ämnar istället att skönja klassrelaterade strukturer.

3.2 Teoretiska perspektiv

3.2.1 Identitet

Studiens utgångspunkt för identitetsskapande hämtas från två källor som just fokuserat på identitet och musik: Simon Frith (1996) och Ove Sernhede (2007). Frith (1996, 110) beskriver i likhet med Robertsons globaliseringsbegrepp identitet som en erfarenhetsbaserad *process* och inte någonting statiskt. Det handlar om att lära känna och skapa sig själv i relation till kollektivet. Omvärlden är ständigt medverkande i processen av att forma sig själv som subjekt. Frith menar att musik kan vara ett fenomen som i högsta grad bidrar till identitetsskapande:

“...the issue is not how a particular piece of music or a performance reflects the people, but how it produces them, how it creates and constructs an experience - a musical experience, an aesthetic experience - that we can only make sense of by taking on both a subjective and a collective identity.” (Frith 1996, 109).

Olika typer av musik kan bidra till att producera olika identiteter på både individ och gruppnivå. Funktionen av identitetsskapande fungerar likadant men eftersom alla individer har olika bakgrund kan de reagera på olika sätt mot identitetsskapande processer. Har en grupp dock liknande bakgrunder kan det framkomma mönster av att de approprierar hiphop-musik på liknande sätt och använder det i liknande syften (Frith 1996, 112).

Ove Sernhede skriver i sin bok *AlieNation is my Nation* (2007) om identitetsskapande hos unga män i Hammarkullen i Göteborg med bakgrund till det utanförskap som många av dem

upplever. Att känna sig som en andra klassens medborgare och inte bli bemött med den respekt som man tycker sig förtjäna som likvärdig medborgare leder inte sällan till att mot-identiteter utvecklas (ibid., 2007, 88). Hiphoparnas identitetsskapande har stora likheter med tidigare arbetarklass-kulturer som skapats av främst unga män som haft svårt att anpassa sig till ett samhälle i snabb förändring efter andra världskriget (2007, 155). Det har gått från swingpjattar till rock'n'roll till modsen och så vidare fram till hiphopens befestande i mitten av 1980-talet (ibid., 2007, 154). Funktionen av identitetsskapande har likväl varit densamma över tid för de identitetssökande arbetarklassungdomarna. Till skillnad från många andra kulturer har hiphopen hållit i sig länge och står fortfarande stark, dessutom har den vuxit bland andra grupper än bara arbetarklassen. En intressant faktor i denna studie blir hur hiphopen fungerar som identitetsskapande även för den svenska medelklassen.

3.2.2 Appropriering

Appropriering är i denna studie det begrepp som hjälper till med förståelse för hur från början importerade kulturella uttryckssätt används i en lokal kontext samt som ett verktyg för att analysera ungdomars aktiva användande av rap-musik. Appropriering betyder i det här fallet inte nödvändigtvis ungdomar i Sverige som *producerar* egen rap-musik utan främst hur de använder musiken som ett verktyg i sin vardag. Det är först när ett globalt fenomen har tagits upp av en lokal kontext och faktiskt används som den har approprierats (Androutsopoulos & Scholz 2003, 463) vilket betyder att det går djupare än bara lyssning av musiken. När en individ eller grupp använder musiken för att uppnå vissa känslor eller hantera frågor och problem så har den tagit till sig musiken på ett annat sätt vilket karaktäriseras som appropriering. Sernhede skriver också han att även om hiphopen har vissa gemensamma attribut så är den långt ifrån en homogen kultur. Även mellan Göteborgs olika stadsdelar finner man skillnader i hiphopen. Hiphop förhåller sig alltid till lokalt specifika villkor (Sernhede 2007, 166).

En text som tagits med som liknelse, då författaren inte skriver om musikaliska fenomen utan om varor som är avsedda för att bytas, är *The social life of things: Commodities in cultural perspective* av Arjun Appadurai (1986). Det Appadurai beskriver här är att *varor* som länge setts som drivna av vinstmaximering utan några moraliska kopplingar även de har lager av socialitet och kultur. Att de inte skulle ha det vore en överdriven förenkling menar Appadurai. Genom hans text hävdar han att varor i ett kapitalistiskt system har många likheter med gåvan

som fenomen som Marcel Mauss menade i sin bok *Gåvan* hade många sociala och kulturella lager. Det som tas med i denna studie är Appadurais argumenterande för hur varor approprieras på olika sätt beroende på vilken kontext de befinner sig i. En likadan vara kan ha väldigt olika betydelse och användas på helt olika sätt i två skilda samhällen (den har olika social och kulturella lager. På samma sätt utgår denna studie från att musik sprids över världen men tas upp och används (approprieras) olika beroende på en eller flera stycken variabler, i detta fallet klass. Simon Frith kommer även inom approprieringsbegreppet hjälpa till med förståelse i passager med citat som: “but also that while music may be shaped by the people who first make and use it, as experience it has a life of its own.” (Frith 1996, 109) och:

“In short, different sorts of musical activity may produce different sorts of musical identity, but how the musics work to form identities is the same. The distinction between high and low culture, in other words, describes not something caused by different (class-bound) tastes, but is an effect of different (class-bound?) social activities.” (ibid., 1996, 112).

3.2.3 Social hållbarhet

Henrik Åhman har i sin artikel *Social sustainability - society at the intersection of development and maintenance* (2013) gjort en överblick över de faktorer som bör uppfyllas för att ett samhälle ska kunna sägas vara socialt hållbart. Detta efter att ha gått igenom en betydande del av litteraturen runt social hållbarhet för att se vilka faktorer som var mest framträdande. Dessa ligger till grund för att analysera arbetar- och medelklassens samhälleliga utmaningar och intresseområden. Enligt Åhman bör social hållbarhet ses som ett mål snarare än ett medel för att uppnå ekologisk hållbarhet som länge varit fokuset. I ett ekologiskt hållbart samhälle kan det fortfarande finnas kvar sociala orättvisor eller andra eroderande element (ibid., 1155). De faktorer som måste uppfyllas för ett socialt hållbart samhälle är:

Basbehov - denna kategori täcker framförallt fysiska behov såsom mat, husrum och hälsa samt lika tillgång till samhällets tjänster (s. 1156).

Utbildning - lika tillgång till utbildning för alla vilket också hänger ihop med möjligheten till anställning. Utbildning skapar jobb och ger människor chansen att göra karriär och

förverkliga sig själva. Utbildning och livslångt lärande är också en grundpelare för en fungerande demokrati (s. 1156-7 och Dudziak 2007).

Livskvalité - fungerar som komplement till de materiella faktorerna. Här fokuserar man på individens subjektiva känsla av välbefinnande som ett kritiskt element till ett socialt hållbart samhälle. Livskvalité täcker aspekter som att må bra och uppleva att man gör bra ifrån sig samt lycka och allmän tillfredsställelse (s. 1157 och Weingaertner and Moberg 2011).

Socialt kapital - här ser man till relationsaspekter såsom tillit till andra och uppförandekoder. Till skillnad från humankapital så räknar man inte individuella kapaciteter/tillgångar hit (s. 1157).

Socialt sammanhang, integration och mångfald - för att ett samhälle ska vara hållbart på denna punkt så får det inte vara ett splittrat samhälle utan måste anses av invånarna som integrerat för att det ska hålla i längden. Det får inte finnas för stora sociala spänningar (s. 1157-8).

Den sista punkten handlar om att individen ska känna en känsla av lokal tillhörighet (s. 1158).

Samtliga av dessa punkter kommer att inkluderas i textanalysen (Bergström & Boréus 2012, 156-8) av respektive skolas mest populära låttexter för att se på vilka plan grupperna upplever sitt samhälle som socialt ohållbart och vilka politiska projekt de uttrycker intresse av genom sina val av hiphop-musik.

4. Resultat

4.1 Donnergymnasiet

Nedan presenteras resultatet från Donnergymnasiet.

4.1.1 Generellt resultat och kvantitativ innehållsanalys

Här presenteras det övergripande resultatet från ungdomarna på Donnergymnasiet, totalt var det 34 stycken svarande. I slutet av avsnittet nämns hur stor andel som använde musiken när de upplevde negativa känslor. Det generella resultatet på Donnergymnasiet var att de flesta lyssnade på de artister och låtar som syns på topplistorna och som är skapade för den kommersiella marknaden. Dels var det vanligt förekommande med så kallade “club bangers” som enbart är skapade för att fylla dansgolven. Dessa låtar har stort fokus på den musikaliska produktionen där de ofta har en fängslande melodi och refräng som är enkel att komma ihåg. Det är svårt att koppla den typen av musik till social hållbarhet men den fyller likväl en funktion i identitetsskapandet hos ungdomarna. De visar fortfarande vad individen tycker om och vad för musikstil hen vill associera sig med, det framkom av enkätsvaren. Dessa lyssnare, vilka var i majoritet på Donnergymnasiet, använde musiken för att uppnå en känsla och inte för att tänka på exempelvis orättvisor i samhället. För dessa lyssnare var det generellt sett viktigare med en bra melodi än textens innehåll och de populäraste låtarna handlar bland annat om kärleksrelationer (Waves av Kanye West, One dance av Drake), kändisskap (Wolves av Kanye West) och vänskap (One dance av Drake).

Eminem, Drake och Kanye West var de artister som de flesta angav att de lyssnade till, de fick tio omnämningar vardera. Kendrick Lamar och Tjuvjakt kom därefter med sju omnämningar. Den svenska gruppen Hov1 hamnade relativt högt men deras musik klassificeras enligt iTunes som pop och därför har de inte tagits med i resultatet. Eminem var den artist som föll bort mest om man bara såg till de så kallade *identitetslyssnarna* (se under rubriken Jämförelse inom grupperna) där han gick från tio till en lyssnare. Bland denna grupp stod sig Kanye West, Kendrick Lamar och Tjuvjakt starkast och hade fyra eller fler omnämningar. En skillnad som går att se mot resultatet på Praktiska Gymnasiet, utöver att det var vanligare med club bangers, var att det här lyssnades på mer humoristisk hiphop som exempelvis Tjuvjakt, Mr. Cool, Simon Gärdenfors, Frej Larsson och Lil Dicky. 17.6 % av respondenterna på Donnergymnasiet använde hiphop när de upplevde negativa känslor som “depp”, “ledsen” eller “arg”; en relativt liten del jämfört med Praktiska Gymnasiet där samma siffra var 38.2 %.

4.1.2 Användandet av hiphop för icke identitetslyssnare

Inom den grupp som inte kände att hiphop var en viktig del av vem de är som person, inte tyckte låttexterna var så viktiga och inte heller kunde relatera till texterna så var det vanligt att använda musiken i samband med träning. Genren var enligt dem bra för att få upp adrenalinet och tagga igång. Ungdomarna inom denna kategori var en aktiv grupp när det kom till fritidssysslor. Några av dem producerade och spelade egen musik och många tyckte om att röra på sig i form av diverse aktiviteter som gym, golf, dans, fotboll och allmän träning. På frågan om vilka känslor och tankar de brukar använda musiken till att få gavs svar som “Ja, när jag är sur och när jag ska gymma”, “Ibland när jag tränar vill jag bli taggad”, “mest för att komma i någon sorts sinnesstämning och känna mig som musiken. Inte så mycket pga texten, utan hur den låter” och “Ja, hiphop ofta för att bli taggad, glad, få flow. Annan musik för andra känslor”. Framförallt uttrycker de att musiken uppbådar känslor och inte tankar.

4.1.3 Användandet av hiphop för identitetslyssnare

Av de som går under kategorin identitetslyssnare så använde de flesta musiken till att förstärka de känslor som de hade från början. De anpassade musiken efter humöret i hög grad. De konkreta känslor som nämndes var bland annat glädje, pepp, ledsamhet och ilska. Två respondenter nämnde att hiphop för dem var en bred genre så den täcker och framkallar de flesta känslor. Det fanns inga stora begränsningar för denna gruppen i vilka sammanhang de brukar lyssna till hiphop. En del skrev sammanhangen “spårvagn, bilen, hemma osv.” eller “fest, hemma, på bussen” men majoriteten skrev att de lyssnar på hiphop “överallt”, “hela tiden” och att “hiphop ingår i alla mina spellistor”. Två av lyssnarna var tydliga med att påpeka att de använde musiken i politiska syften. På frågan *Brukar du använda musiken till att få vissa känslor och tankar, i så fall vilka?* svarade en “Jag gillar ju politisk hip hop så ofta överstämmer [sic] artistens åsikter mina, så det är väl[l] för pepping bland annat”. En annan svarade “Känslor om att allt kommer att lösa sig. Känslor om att vara glad och göra det bästa av livet, tänka på kärlek och orättvisor”. Denna kategori bestod av 12 respondenter vilket betyder att majoriteten av respondenterna på Donnergymnasiet inte identifierar sig med hiphop-musiken till stor del.

4.1.4 Textanalys - social hållbarhet

Kanye West var en av de populäraste artisterna på Donnergymnasiet, både generellt och bland identitetslyssnarna. De låtar av honom som respondenter lyfte fram som bra berörde dock inte social hållbarhet utifrån Åhmans kategorier på ett tydligt sätt. Som exempel ser en av hans verser i låten *Waves* ut såhär:

“Sun don't shine in the shade (turn me up!)
Bird can't fly in a cage (turn me up!)
Even when somebody go away (turn me up!)
The feelings don't really go away
That's just the wave (yeah)”

Det mest troliga är att de första raderna handlar om artistisk frihet då Kanye West ofta kritiserat media och recensenter för att försöka hålla honom tillbaka i hans kreativitet. De tre andra raderna syftar till en relation där personen som lämnat Kanye fortfarande påverkar hans känslor; precis som vågor kan känslorna aldrig dö ut helt och hållet. Denna låt exemplifierar musik som inte går att analysera utifrån Henrik Åhmans dimensioner.

Går vi däremot vidare till en mer samhällskritisk artist och låt som nämndes bland identitetslyssnarna - *Love Yourz* av J. Cole, så finner vi här en del av Åhmans dimensioner:

“So tell me mama please why you be drinking all the time?
Does all the pain he brought you still linger in your mind?”

Detta syftar till J. Coles mammas alkoholproblematik. Det skulle kunna ses som ett individuellt val av henne eller en effekt av privata missförhållanden, men det kan också ses som en problematik som grundar sig i samhällsstrukturer. En studie som gjordes på socioekonomiskt utsatta kvinnor med alkoholberoende i Indien hävdar att det är vanligare förekommande med alkoholism bland kvinnor i samhällen med starka patriarkala strukturer (Chari, Shereena, Chand & Suman 2012, 140-3). Dessutom kan kvinnlig alkoholism relateras till ekonomisk utsatthet och kan vara svårare att bryta för kvinnor med socioekonomiskt homogena nätverk eftersom de har svårt att hitta kontakter som har resurser och möjligheter att hjälpa dem ur utsatthet (Mulia, Schmidt, Bond, Jacobs & Korcha, 2008). Dessa texter kan således kopplas till främst två olika kategorier inom social hållbarhet; brist på basbehovet

hälsa samt socialt kapital i form av brist på socioekonomiskt starka kontakter. En annan del av sången *Love Yourz* går:

“Think being broke was better
Now I don't mean that phrase with no disrespect
To all my niggas out there living in debt
Cashing minimal checks
Turn on the TV see a nigga Rolex
And fantasize about a life with no stress”

I detta exemplet ser vi tydliga kopplingar till fattigdom och den brist på livskvalité det medför. Livskvalité är en kategori inom social hållbarhet och det är tydligt att J. Cole har bekanta i området han kommer ifrån som befinner sig under stress på grund av att de lever på existensminimum vilket påverkar deras känsla av välbefinnande negativt.

Den näst populäraste artisten bland identitetslyssnarna var Kendrick Lamar. Politiskt sett är han bland annat känd för att i sina texter ta starkt parti för black lives matter-rörelsen som kämpar för att få bort det strukturella förtrycket mot mörkhyade (Black Lives Matter u. å.) samt att han är vän med Barack Obama och sympatiserar med hans förda politik (Madden, 2016, 19 december). Han är, sett ur studiens syfte, tyvärr också känd för att ha långsökta och svåranalyserade låttexter. I en av låtarna som lyssnades på vid Donnergymnasiet var det dock tydligt att han rappade om alkoholens negativa konsekvenser likt J. Cole. Så här lyder några rader ur låten *Swimming Pools*:

“Now I done grew up 'round some people livin' their life in bottles
Granddaddy had the golden flask, backstroke every day in Chicago
Some people like the way it feels, some people wanna kill their sorrows
Some people wanna fit in with the popular, that was my problem”

Kendrick Lamar berättar om sin morfars/farfars alkoholmissbruk. Läser man hela låttexten förstår man att “backstroke every day” betyder att hans släkting tar en metaforisk simtur i sin pool av sprit varje dag. Här ser vi att Kendrick observerar kategorin basbehov i form av brist på hälsa och allmän misär. Hans eget drickande menar han å andra sidan inte beror på bedövning av sorg utan för att han ville passa in bland de populära ungdomarna.

En återkommande artist bland identitetslyssnarna var den svenska hiphop-artisten Silvana Imam. Ett par av hennes låtar som angavs som personliga favoriter av respondenterna handlade om kärleksrelationer och innehöll inga konkreta referenser till samhället. Det gör däremot hennes låt *I min zon* som en person angav. Den första tydliga samhällskritiken berör genusperspektivet att kön är en social konstruktion. Den feministiska kampen för att störta samhällets patriarkala strukturer återfinns också tidigt in i låten:

“Hur vi än försöker kategorisera, gruppera och ordna faller vi ändå utanför ramarna
Vem spände dom här ramarna? Det finns inga ramar
Allt är en konstruktion
Och patriarkatet måste störtas
Det enda äkta vi har är våra drömmar”

Dessa textrader har tydligast koppling till kategorin socialt sammanhang, integration och mångfald för social hållbarhet. Kategorin omfattar bland annat att samhället inte får vara för splittrat och det får inte finnas för stora sociala spänningar om det ska hålla i längden. Artisten uttrycker här att hon upplever ett samhälle med sociala spänningar då hon anser att det finns strikta ramar för att kategorisera människor efter samt att patriarkatet är en struktur som missgynnar många människor. Det finns grupper i samhället som värnar om dessa strukturer och de som vill bekämpa dem vilket leder till sociala splittringar och spänningar. Senare i texten kommer frågan om sociala sammanhang, integration och mångfald upp igen.

“15 miljoner människor i världen heter Mohamed men vems namn vill dom se på cv:t? Jag
vet
Dom säger åk hem till dom som inte har något hem
Dom som sliter ut sina knän på våra gator
Ingen åker på semester till Sverige i december
Inte för våra smutsiga växelpengar
Judith Butler sa "kön är en imitation utan original"
Kön är en imitation utan original
Ingen växer upp blå eller rosa
Ingen växer upp under- eller överordnad”

Här syftar artisten med största sannolikhet till att Sverige har en hög andel invandring från länder i mellanöstern i relation till andra eu-länder (Eurostat, 2017) och dessa människor har svårt att få en anställning på grund av rasistiska strukturer i det svenska samhället. Trots att samhället har en viss etnisk mångfald så lever många människor med annan etnisk bakgrund än svensk i social utsatthet menar artisten. I textraderna om “Dom som sliter ut sina knän på våra gator” så syftar artisten till människor som tvingas åka till Sverige för att tigga på gatorna och visar solidaritet med dem. Dels är detta ett ekonomiskt problem inom dessa människors hemland och dels ett integrationsproblem i Sverige. Artisten pekar på ett samhälle där människor behöver förlita sig på andras gåvor i form av pengar eller mat för att klara sig och de har därmed inte integrerats med landets övriga invånare som inte behöver livnära sig på detta sätt. Efter det kommer frågan om jämställdhet mellan kön upp igen med en referens till Judith Butlers citat “Gender is a kind of imitation for which there is no original; in fact, it is a kind of imitation that produces the very notion of the original as an effect and consequence of the imitation itself.” (Butler, 1956 i Seidman & Alexander, 2001).

På Donnergymnasiet stod sig hiphop-kollektivet Tjuvjakt starkt som fjärde populäraste artist delat med Kendrick Lamar generellt på skolan, de två delade också på andraplatsen bland identitetslyssnarna. Tjuvjakt har sällan referenser till samhällsproblem då de framförallt gör musik med humor (ej satir) (United Stage, u.å.). Dock hävdar de i en låt som nämndes bland identitetslyssnarna sin rätt att göra hiphop trots att alla fyra medlemmar kommer från ett område som förknippas med övre medelklass/överklass. I ett interludium (“mellanspel”, “infogat avsnitt i ett musikaliskt verk” enligt NE, u.å.) till låten *Fuck Tjuvjakt* finns en dialog där artisterna ska representera de som inte tycker att personer från Lidingö ska hålla på med hiphop:

“Hörru Jutte

Har du hört talas om dom här Tjuvjaktsgrabbarna ifrån Lidingö?

Vilka jävla muppar alltså

Man borde inte ens hålla på med HipHop om man kommer ifrån Lidingö

Det är bara att tagga hem

Jutte: Lämna gamet asså”

Klassperspektivet dyker även upp i första versen på samma låt där det, trots ironiserandet över att personer från överklassen inte skulle få göra hiphop, är viktigt för artisten att påvisa att de de facto inte har några stora ekonomiska tillgångar som förknippas med överklassen:

“Du kan kalla mig brat
Men jag är långt ifrån tät
Fullt av Tats tho borde kalla mig brat
Inga cash i min backpack som jag bär på
De bara är så
Står livs levande legend i mitt passport”

Kopplingen till social hållbarhet rör sig i båda dessa textstycken främst inom lokal tillhörighet då de försvarar sitt mer välbärgade område och rätten att göra hiphop även om området en kommer ifrån har relativt små sociala problem. Att hävda denna rätt blir viktigt eftersom det går emot hur stadsdelarna där hiphopen föddes såg ut. Den lokala tillhörigheten benämns också i låten *Kommer Ifrån* av Snook, men här i både positiv och negativ bemärkelse:

“Min förort är en egen stadsdel
Varken någon under-, över- eller medelklassdel
Det är där jag kommer ifrån
Ingen betong eller så
Men det finns alltid parabolerna på balkongerna, åh
Det kommer aldrig nånsin vara perfekt, hey
Men det är där jag kommer ifrån
Och vart jag än kommer och går
Är det nånting som jag aldrig kommer ifrån”

Dessa textrader åsyftar Sundbyberg (nämns senare i texten), som är en egen kommun men hör till Storstockholm. Artisten menar att Sundbyberg är en diversifierad stadsdel på många plan (nämns fler gånger i texten) och han har kommit att förlika sig med att stadsdelen är en del av hans identitet. Det är inte en perfekt stadsdel eftersom det finns stora socioekonomiska klyftor men det är ändå där han kommer ifrån. Den andra medlemmen i duon Snook som delvis är uppväxt på Lidingö (DN, 2013) är mer kritisk mot sitt område och kände när han var yngre väldigt liten lokal tillhörighet enligt textraderna:

“Misär på Lidingö

Tänk på det, jävel, att svenne, man byter bara problem när man har välfärd och pengar

Vissa tror att allting är svart eller vitt

Min förort formade mannen som mördade Anna Lindh, vila i frid

Vissa här har bara 1:an, 2:an och 4:an

Vissa äger en 1:a, en 2:a och 4:a

Frågan är väl den om det spelar nån riktig roll, min vän

Smärtan är densamma även för hypokondriker

Kommer ifrån?

Man, jag kommer ihåg

Jag ville så långt härifrån att jag boffade krom”

I detta fall menar artisten att dimensionen livskvalité, alltså känslan av välbefinnande, inte är en nödvändighet inom ett område bara för att det är välbärgat. Likt att en hypokondriker kan känna stor smärta även om hans problem är små i relation till andra så kan de invånare med goda tillgångar uppleva stor olycka och liten lokal tillhörighet. Det tycks för Snook likt Tjuvjakt som att det är viktigt att fortsätta på en hiphop-tradition av att berätta om verkligheten man ser där man bor, trots att det snarare är en relativ fattigdom och social utsatthet de ser (Park & Allaby, 2013).

4.2 Göteborgs Praktiska Gymnasium

Nedan presenteras resultatet från Göteborgs Praktiska Gymnasium.

4.2.1 Generellt resultat och kvantitativ innehållsanalys

Inledningsvis presenteras det övergripande resultatet från ungdomarna på Praktiska Gymnasiet, totalt var det 34 stycken svarande. I slutet av avsnittet nämns hur många som använde musiken när de upplevde negativa känslor (kvantitativ innehållsanalys). För att börja med lyssningsresultatet var det att den amerikanska västkustrapparen 2Pac fick flest omnämningar med 14 stycken och hans rival från östkusten The Notorious B.I.G. kom strax bakom med 10 omnämningar. Efter det följde Eminem med 7 lyssnare sedan 50 Cent och Dani M med 5 vardera. Resten hade 3 eller färre lyssnare. I jämförelse med Donnergymnasiet

hade artisterna hos respondenterna på Praktiska Gymnasiet större blandning av nationer. Det nämndes artister från bland annat Albanien, England, Frankrike, Bosnien och Serbien utöver svenska och amerikanska som dominerade på båda skolorna. Även på denna skola var det vanligast att ungdomarna anpassade musiken efter humör. Det var också vanligt förekommande att använda hiphopen för att bli peppad inför träningsaktiviteter. Många av de "club bangers" som var populära på Donnergymnasiet lyssnades inte på här. Det var fortfarande populära låtar internationellt sett men mer samhällskritiska och de hade också sin storhetstid mellan början av 90-talet fram till mitten av 00-talet medan de populäraste låtarna på Donnergymnasiet var mer moderna. Framförallt är det den amerikanska hiphopen som i större omfattning var äldre och inte den svenska. Bland identitetslyssnarna på Praktiska gymnasiet stod sig Eminem stark till skillnad från på Donnergymnasiet. Här hade han fem lyssnare, samma som 2Pac. The Notorious B.I.G. hade fyra och 50 Cent tre. Några av de populäraste låtarna var *Changes* och *Only God Can Judge Me* av 2Pac, *Juicy* med The Notorious B.I.G., *Role Model* och *Mockingbird* av Eminem samt *In Da Club* av 50 Cent. Anledningen till att exempelvis *Mockingbird* valdes till textanalysen istället för *Role Model* var för att den innehöll samhällskritiska referenser. 38.2 % av respondenterna på Praktiska Gymnasiet använde hiphop när de upplevde negativa känslor som "depp", "ledsen" eller "arg" som nämndes i Donnergymnasiets generella resultat.

4.2.2 Användandet av hiphop för icke identitetslyssnare

Inom denna grupp var det likt i de andra vanligt att respondenterna använde musiken till alla möjliga känslor. Det kunde vara "glädje", "få feeling" och "få ut ilska". Även om en del skrev att de brukade lyssna när de var på väg hem eller på fester så dominerade svaret att lyssna överallt, hela tiden. Den mer anmärkningsvärda statistiken var att Lani Mo hade tre lyssnare och Dani M fem på det generella resultatet men bland identitetslyssnarna fick Lani Mo noll omnämningar och Dani M en. Eftersom textanalysen bara sker på de populäraste låtarna bland identitetslyssnarna ser vi utslutande amerikanska artister på Praktiska Gymnasiet. De artister som rappar på svenska fick framförallt enstaka omnämningar bland icke identitetslyssnare. Dessa var bland andra Abidaz, 24K, Ozzy, Piraterna, Blizzy, Ahdam, Linda Pira, Jaffar Byn och Sebbe Staxx.

4.2.3 Användandet av hiphop för identitetslyssnare

Det var vanligt förekommande att musiken kunde väcka starka känslor hos denna grupp lyssnare. På frågan *Brukar du använda musiken till att få vissa känslor och tankar, i så fall vilka?* framkommer svar som “kanske, typ när man inte själv kan få ord på det man känner.”, “Ja, exempel låten Mockingbird med Eminem beskriver en del av mitt liv, och väcker känslor. Om vad jag gått igenom.” och “När jag behöver vara stark.”. Musiken kunde också ge upphov till djupare tankar som kan ses i svaret “Ja, jag kan relatera till vissa låtar som handlar om att vi måste ändra oss för att se skillnad, tex. changes - 2pac”. Annars dominerade svar av typen “om jag är arg sätter jag på en ganska arg låt, är jag ledsen sätter jag på depp musik. Är jag glad så bli det glad musik”. Alltså att hiphopen anpassades efter humör. Till skillnad mot Donnergymnasiet hade Praktiska Gymnasiet en större andel identitetslyssnare med 22 av 34 respondenter som föll under den kategorin.

4.2.4 Textanalys - social hållbarhet

På Praktiska Gymnasiet var det en relativt annorlunda hiphop som de lyssnade till. För att börja med de vanligaste låtarna så ser vi i första versen av låten *Changes* med 2Pac hans syn på det amerikanska samhället som enligt honom har brister när det kommer till social hållbarhet:

“I'm tired of bein' poor and, even worse, I'm black
My stomach hurts so I'm lookin' for a purse to snatch
Cops give a damn about a negro
Pull the trigger, kill a nigga, he's a hero
"Give the crack to the kids, who the hell cares?
One less hungry mouth on the welfare!"
First ship 'em dope and let 'em deal to brothers
Give 'em guns, step back, watch 'em kill each other”

Till att börja med ser vi en brist på bastillgångar. Artisten lyfter fram att det finns de som måste stjäla för att ha råd med mat. Detta har också en koppling till utbildning och möjligheten till anställning då det finns en koppling mellan arbetslöshet och hög brottsstatistik i många länder och samhällen under den tid då låten skrevs (Kapuscinski, Braithwaite & Chapman, 1998). Texten tar ett tydligt ställningstagande emot det absurda i att en polis kan

anses vara en hjälte om han tar livet av en svart person när han är i tjänst då de av allmänheten anses vara farligare än vita personer enligt artisten. Här påtalas dimensionen integration och mångfald, det finns en etnisk mångfald som inte fungerar på grund av rasistiska strukturer. Detta leder till stora sociala spänningar. Bristen på bastillgångar belyses också i form av hälsa då artisten ser att det förekommer mycket droger i området som han menar att staten inte försöker förhindra. Det påpekas senare i låten igen att invånarna han rappar om inte har möjlighet till utbildning eller en hederlig anställning vilket gör att de tvingas tjäna pengar på olagliga och ohederliga sätt. Om inte staten hjälper dem att komma "rätt" i samhället måste individen själv inse det moraliskt felaktiga i sitt beteende och ändra på sig menar 2Pac:

"You gotta operate the easy way
"I made a G today," but you made it in a sleazy way
Sellin' crack to the kids
"I gotta get paid!", well hey, but that's the way it is"

Den ständiga rasismen 2Pac upplever i USA under 80- och 90-talen påtalas i många av hans låtar som ett stort samhälleligt problem. Ytterligare ett exempel kommer i låten som fick två omnämningar - *Only God Can Judge Me*:

"I've been trapped since birth, cautious 'cause I'm cursed
And fantasies of my family in a hearse
And they say it's the White man I should fear
But it's my own kind doin' all the killin' here
I can't lie, ain't no love for the other side"

Här rappar han alltså återigen om spänningarna mellan svarta och vita. Å ena sidan visar han ingen kärlek för de vita som dömer honom som farlig och kriminell för att han är afro-amerikan, men även de afro-amerikaner som bor i hans eget område begår brott och har ihjäl varandra vilket leder till att han ibland inte känner sympati för någon av grupperna; ytterligare ett påpekande av brister i kategorin socialt sammanhang - integration - mångfald i form av rasism.

The Notorious B.I.G. som också han kommer från USA och var verksam främst under 90-talet berör liknande ämnen som 2Pac. I en av sina mest populära låtar på skolan, *Juicy*, ser vi

tidigt in tecken på att han inte upplevde lärarna under sin skolgång som stöttande utan tvärtom nedvärderande mot honom och hans kapacitet. Enligt dimensionerna ser vi alltså en brist på lika tillgång till utbildning och därigenom möjligheten till anställning. Artisten nämner även denna svårighet att få en hederlig anställning i samma stycke - han tvingades sälja droger (hustlin') för att ha råd med mat till sin dotter som även visar en brist på basbehov:

“Yeah, this album is dedicated
To all the teachers that told me I'd never amount to nothin'
To all the people that lived above the buildings that I was hustlin' in front of
Called the police on me when I was just tryin' to make some money to feed my daughter
And all the niggas in the struggle
You know what I'm sayin'? It's all good, baby baby”

I tredje versen kommer dimensionen basbehov in i bilden igen genom husrum och fattigdom samt socialt kapital:

“We used to fuss when the landlord dissed us
No heat, wonder why Christmas missed us
Birthdays was the worst days
Now we sip Champagne when we thirsty”

Artisten rappar här om att han och hans familj dels hade svårt att få behålla sin bostad då de bråkade med hyresvärderna. Dessutom hade de under perioder ingen värme i hushållet. Fattigdomen påtalas även genom att familjen inte hade råd att köpa presenter till varandra och det fanns inget stort socialt kapital där deras nätverk kunde hjälpa familjen ut ur fattigdomen. Enda sättet var att bli en känd artist som gör att de nu kan leva ett mer materiellt rikt liv. Att stjärnstatus var enda vägen ut ur fattigdom nämns också fler gånger i låten.

Rapparen Eminem var omtyckt på Praktiska Gymnasiet, både för sina melodier och texter. En låt som lyftes fram av ett par stycken respondenter som hans bästa var *Mockingbird* som är skriven till hans båda döttrar (Neblett, 2004):

“Cause Daddy felt like a bum
See, Daddy had a job, but his job

Was to keep the food on the table for you and Mom
And at the time, every house that we lived in
Either kept gettin' broken into and robbed
Or shot up on the block
And your mom was saving money for you in a jar
Tryin' to start a piggy bank for you so you could go to college
Almost had a thousand dollars
'Til someone broke in and stole it
And I know it hurt so bad it broke your momma's heart”

Artisten menar att han i denna perioden av livet kände sig hemlös eftersom han var tvungen att spendera så mycket tid på jobbet (innan han blev världskänd artist) för att familjen skulle ha råd att äta - en tydlig indikator på att de tvingas offra mycket bara för att ha tillgång till basala behov. I textraderna beskrivs också kriminaliteten som finns i hans bostadsområde som kan kopplas till en brist på de flesta dimensioner av social hållbarhet som fattigdom och missbruk (basbehov), utbildning, bristande livskvalité, socialt sammanhang (Brottsförebyggande rådet 2009, 8) samt bristen på socialt kapital som Choi och Sloane (2011) menar har en mycket tydlig koppling till kriminalitet så länge det sociala kapitalet inte är relationer till andra kriminella. Bristen på lika tillgång till samhällets tjänster som i det här fallet är utbildning belyses tydligt av att döttrarnas mamma var tvungen att spara ihop ett, för henne, stort kapital för att kunna skicka döttrarna till högre utbildning. I samhället artisen beskriver har somliga råd att finansiera en högre utbildning, somliga inte.

J. Sundquist, Sjöstedt, Winkleby, Li, Kendler och K. Sundquist (2016) kom i sin studie på flera svenska bostadsområden fram till att det finns en koppling mellan lågt socialt kapital och ökande drogmissbruk, detta både bland kvinnor och män. När Eminem nämner i raderna nedan att mamman till döttrarna börjar missbruka droger kan detta ses som en del av denna samhällsstruktur:

“And you and Lainie were too young to understand it
Papa was a rolling stone, Momma developed a habit”

Eminem menar att han själv turnerade mycket och hade aldrig tid att rota sig (från ordspråket “A rolling stone gathers no moss”) och att döttrarnas mamma utvecklade en drogvana.

Det avslutande låten för Praktiska Gymnasiets identitetslyssnare är *Many Men (Wish Death)* med 50 Cent från hans debutalbum från 2003. I låtens intro hittar vi raderna:

“Many men wish death upon me
Blood in my eye, dawg, and I can't see
I'm tryin' to be what I'm destined to be
And niggas tryin' to take my life away
I put a hole in nigga for fuckin' with me”

Senare i låten rappar artisten:

“I don't say "Only God can judge me," 'cause I see things clear
Crooked-ass crackers will give my black-ass a hundred years”

Båda dessa teman finner vi i 2Pacs analyserade låtar. Det första är kriminalitet som nämnt går att koppla till de flesta aspekter av social ohållbarhet. 50 Cent uttrycker i låten att han lever ett gangsterliv som åtminstone tycks stämma till viss del då han år 2000 blev beskjutet och träffad nio gånger av ett rivaliserande gäng (Rolling Stone u. å.). Ur det andra textstycket kan rasistiska strukturer ses, alltså en ohållbar situation av dimensionen socialt sammanhang, integration och mångfald. Artisten menar att det finns fler än bara gud som kan döma honom, nämligen korrupta vita makthavare som sitter i domstolen. Om han begår ett brott menar han att han kommer få ett orimligt långt fängelsestraff på grund av att han är afro-amerikan.

Av resultatet går det att se både likheter och skillnader i vilka sociala frågor som lyfts upp från respektive gymnasiums populära låtar. Dessa kommer framförallt att beskrivas och analyseras i kapitel 5.2.

5. Analys

I det här kapitlet kommer först studiens resultat analyseras med hjälp av begreppen identitet och appropriering. Efter det kommer de sociala hållbarhetsdimensioner som nämndes i låtarna analyseras.

5.1 Identitetsskapande genom och appropriering av hiphop

Till att börja med så finns det i resultatet en stor skillnad på hur många identitetslyssnare det fanns på skolorna. på Praktiska Gymnasiet var 64.7 % av respondenterna identitetslyssnare respektive 35.3 % på Donnergymnasiet. Dock var det ingen nämnvärd skillnad på bortfallet av respondenter för varje klass som besöktes vilket visar att hiphop idag inte är ett fenomen som är förbehållet den arbetarklass som det uppstod inom. Av undersökningen tycks det lyssnas lika mycket på hiphop inom båda samhällsgrupperna. Vad statistiken säger om skillnader är istället att arbetarklassen tycks använda hiphop-musik som identitetsskapande process i högre utsträckning än medelklassen. Simon Frith (1996, 108) menar att den akademiska forskningen av populärmusik kan ha begränsats av att man tänkt att verket ska *reflektera* eller *representera* gruppen som skapar och använder det, men att det ändå kan finnas fog för att det ofta gör det, särskilt *reflektera*. Han menar att afro-amerikansk musik, som en stor del av dagens hiphop fortfarande är, också kan lyssnas på av en vit publik men främst om den på något plan tilltalar den publiken.

“My point is not that a social group has beliefs which it then articulates in its music, but that music, an aesthetic practice, articulates in itself an understanding of both group relations and individuality, on the basis of which ethical codes and social ideologies are understood.” (Frith 1996, 110-1).

Frith uttrycker det som att man ofta kan utläsa etiska koder och sociala värderingar utifrån vilken typ av musik olika grupper lyssnar på och praktiserar och att detta reflekterar en identitetsposition både på individ- och gruppnivå. Av detta kan vi anta att de skillnader som rör social hållbarhet i båda gymnasiernas låtar reflekterar deras sociala värderingar och möjligtvis också aktuella politiska frågor. Frith är tydlig med att han anser musik vara en metafor för identitet, alltså en avspegling av jaget och att jaget alltid är en uppsättning av sociala, fysiska och materiella krafter (Frith 1996, 109-10). Det är framförallt den sociala delen av hans resonemang som används i denna analys, det vill säga att så länge den sociala strukturen skiljer sig mellan samhällsklasserna kommer de också att lyssna och appropriera olika typer av musik till viss del. Det bekräftar resultatet i denna studie.

Friths (1996) teori om att musiken ofta behöver tilltala lyssnaren på något plan (som inte nödvändigtvis är etniskt) för att den ska approprieras går i linje med studiens resultat då till exempel låtar från en afro-amerikansk artist med medelklassbakgrund som Kanye West

(Serpick, u. å.) i hög grad approprierades av en svensk publik (Donnergymnasiet). Det gjorde inte hans musik av den svenska arbetarklassen. Hans låtar berör sällan problem som associeras med en under- eller arbetarklass som många av de vanliga artisterna hos Praktiska Gymnasiet gjorde. Ett mönster som kunde skönjas var att några av de populäraste låtarna på Donnergymnasiet inte berörde någon av Henrik Åhmans kategorier av social hållbarhet vilket däremot inkluderades i nästan samtliga av de populäraste låtarna från Praktiska Gymnasiet. Sett till identitet pekar studien på att lyssning av hiphop, både själv och i grupp, är en viktig process för att visa tillhörighet. Även om andelen identitetslyssnare var högre på Praktiska Gymnasiet så fanns det en betydande del identitetslyssnare även på Donnergymnasiet. När Ove Sernhede skriver att hiphop är ett svar på social deklassering (2007, 166-9) så stämmer inte detta nödvändigtvis i dagens Göteborg. Sett till låttextanalysen stod det klart att få av medelklassens låtar uppkommit ur en "betongförorts-kontext". Trots det var det en betydande grupp från Donnergymnasiet som tyckte texterna var viktiga och ansåg att hiphop-musik var en viktig del av vem de var som person. Hiphopen kan fylla en funktion även hos individer och grupper som inte själva befinner sig i ett skede av social deklassering.

Genom den kvantitativa innehållsanalys som gjordes på svaren från frågan *Brukar du använda musiken till att få vissa känslor och tankar, i så fall vilka?* så hittades en tydlig skillnad. 17.6 % på Donnergymnasiet använde musiken när de upplevde negativa känslor som "depp", "ledsen" eller "arg" medan denna siffra på Praktiska Gymnasiet var 38.2 %. En slutsats av det är att arbetarklassen i högre grad använde hiphop som ett verktyg för att hantera negativa känslor som delvis kan kopplas till att låtarna ofta innehöll sociala orättvisor och problem. Det kan såklart vara så att medelklassen hanterar denna typen av känslor via andra identitetsskapande processer men man bör inte avvisa sambandet mellan social ohållbarhet och de negativa känslor arbetarklassen i högre utsträckning upplevde i denna undersökning. Med klass som oberoende variabel kan vi ovan se att hiphop-musik approprieras och används i olika syften. Eftersom det inte fanns större skillnader i hur musiken användes för respektive grupp så hade det här behövts göras en analys av den musikaliska delen av låtarna för att hitta skillnader i identitetsskapande på det planet.

Båda skolorna hade varsin betydande andel identitetslyssnare som använde musik med olika textinnehåll. En markant skillnad som kunde ses mellan texterna var *perspektivet* som dimensionerna av social hållbarhet lyftes fram genom. Medelklassens populära artister lyfte oftare fram social ohållbarhet i form av att de observerade andra som upplevde den medan

arbetarklassen själva befann sig mitt i den. Exempel på det är Silvana Imam som lyfte fram strukturell rasism och tiggeri som sociala problem som hon kunde se. Snook berättade om det orättvisa klassystem de såg i sitt eget område där vissa hade det knapert medan andra levde i överflöd. Även Kendrick Lamar observerade sin släktings alkoholproblematik men han själv drack bara för att passa in bland de populära. 2Pac beskrev å andra sidan att han var tvungen att stjäla för att inte behöva gå hungrig, samt att han ständigt oroade sig för polisbrutalitet eftersom han var mörkhyad. The Notorious B.I.G. yttrade också att han befann sig mitt i problemen i raderna "To all the people that lived above the buildings that I was hustlin' in front of, called the police on me when I was just tryin' to make some money to feed my daughter" från låten *Juicy*. Båda grupperna identifierar sig inte bara med olika sociala frågor/projekt, utan de gör det också på olika sätt.

I likhet med hur Appadurai (1986), Frith (1996) och Sernhede (2007) beskriver appropriering så visade resultatet i denna studie att hiphop-musik som globalt fenomen har tagits upp på olika sätt av olika grupper i samhället. Även om det fanns stora likheter i hur musiken användes, alltså i vilka sammanhang och vilka känslor och tankar den gav lyssnaren så fanns det en stor skillnad i typen av låtar som användes. Inom medelklassen användes i högre utsträckning musik som inte berörde Åhmans kategorier av social hållbarhet. Det betyder inte att de inte hade ett stort fokus på textinnehåll men de berörde andra ämnen som låg närmare deras egna samhälle om man ser det i likhet med Frith som menar att musiken en grupp använder, ofta tilltalar den på något plan. Den musik som arbetarklassen använde till känslor som glädje, adrenalinkick, kärlek, sorg, ilska, avslappning, mental styrka med flera, berörde i högre utsträckning social ohållbarhet vilket kan tyda på att de upplever Åhmans kategorier som mer närvarande i deras liv och samhälle.

5.2 Sociala projekt

Det gick att se både likheter och skillnader mellan vilka sociala frågor som lyftes upp i de olika låtarna på respektive skola. Kategorier som brist på basbehoven hälsa och pengar (fattigdom), livskvalité, integration och socialt kapital var kategorier som togs upp i båda gruppernas populära låtar. En intressant aspekt här var som sagt perspektivet som skilde sig åt. Kategorierna tycks representera viktiga sociala frågor för båda grupperna men att de mer är observerade samhällsliga problem för medelklassen medan arbetarklassen identifierar sig med en musik som lever närmare in på just dessa kategorier. Det som skiljde sig åt

dimensionsmässigt var att medelklassens låtar berörde ämnen som jämställdhet som faller under socialt sammanhang, integration och mångfald samt brist på lokal tillhörighet (även om den berördes i positiv bemärkelse också) vilket inte gjordes i arbetarklassens. Medelklassen approprierade hiphop innehöll denna typen av sociala frågor på ett annat sätt än vad arbetarklassens gjorde. På Praktiska Gymnasiet kunde det med hjälp av låttexterna ses att kategorierna basbehov i form av brist på mat, utbildning samt kriminalitet som går att koppla till de flesta dimensioner av social ohållbarhet lyftes fram i hög utsträckning. Inga av medelklassens analyserade låtar handlade om kriminalitet medan det var ett samhällsligt problem som arbetarklassen kunde relatera mer till genom hiphopen. Att behöva vara hungrig på grund av fattigdom togs upp i tre av de fem av arbetarklassens analyserade låtar. Om man enbart ser till vilken hiphop-musik arbetarklassen approprierar var dessa sociala frågor mer närvarande och större och tydligare mönster hade troligtvis kunnat skönjas om samtliga nämnda låtar analyserats utifrån Henrik Åhmans kategorier.

Den koppling mellan lokal tillhörighet och identitet Ove Sernhede skrev om i *Alienation is my Nation* (2007) var intressant att se en form av i medelklassens hiphop. Här var det också viktigt att tala om sitt eget område och hur det format vem man kommit att växa upp som. I låtarna *Fuck Tjuvjakt* och *Kommer Ifrån* hörde vi medelklassens, kanske även överklassens, lokala tillhörighet vilket visar att hiphopens vanliga teman idag inte längre är förbehållet den arbetarklass eller ghettoområden den uppkom inom. Av textanalyserna går det att se att skillnaderna i hur samhällsklasserna approprierade hiphop med olika sociala problem visar att de också identifierar sig via hiphopen på olika sätt.

6. Slutdiskussion

I detta kapitel sammanfattas först analysen, sedan positioneras forskningsresultatet följt av rekommendationer för vidare forskning.

6.1 Slutsatser

De slutsatser som resultatet och analysen pekar åt är att hiphopens spridning inte har stagnerat utan fortsätter att sprida sig över nya gränser. Med det sagt är inte hiphopen bara en global homogeniserande kraft utan den samverkar också och påverkas av lokala element. I likhet med Sernhedes konstaterande att hiphopen skiljer sig åt mellan olika stadsdelar i Göteborg

(2007, 166) kan denna studie visa att hiphopen också skiljer sig åt mellan Göteborgs samhällsklasser. Att det inte var någon större skillnad i bortfallet av respondenter på skolorna pekar på att hiphopen sett till antalet lyssnare inte är särskilt klassbunden samtidigt som skillnaderna på textinnehåll visar att den samtidigt är det. Båda grupperna använde hiphop i sitt identitetsskapande även om genren var viktigare för vem man var som person hos eleverna på Praktiska Gymnasiet. I textanalysen kan det ses att det fanns både skillnader och likheter i vilken typ av hiphop de använde för att visa tillhörighet. Även om sammanhangen musiken lyssnades i såg väldigt lika ut var det relativt olika känslor som musiken hjälpte de båda grupperna att hantera. De viktiga sociala frågor som kunde utläsas genom låttextanalysen gjorde klart att frågor som berörde jämställdhet mellan könen och lokal tillhörighet var vanligare bland medelklassens populäraste låtar medan fattigdom, olika tillgång till utbildning samt kriminalitet var vanliga sociala frågor i arbetarklassens populära låtar. Ytterligare en skillnad var att i den musik medelklassen approprierade var det vanligare att artisterna observerade sociala problem - arbetarklassens favoritartister rappade oftare att de själva levde med problemen. Eftersom ett krav för att klassificeras som identitetslyssnare var att de ska känna att de relaterar till låttexterna ofta eller ibland så kan olika sociala frågor ses som mer relaterbara för vissa grupper om man ser till vilken hiphop-musik de approprierar. För att säkerställa resultaten hade en mer omfattande studie behövts göras.

6.2 Positionering av forskningsresultatet

Det som denna studie tillfört forskningen om hiphop och identitet är delvis att den inkluderat den medelklass som ofta prioriterats bort i tidigare forskning. Medelklassens hiphop-intresse är onekligen stort idag och denna studie har visat på en del av funktionen hiphop har för även denna samhällsgrupp. På så vis bygger denna studie vidare på den forskning Ove Sernhede (2007) gjorde. Bristen på tidigare forskning som jämför hiphopens funktion mellan samhällsklasser tyder på att den ansetts mer funktionsbärande för socioekonomiskt utsatta individer och grupper. Att det finns skillnader i approprieringen av hiphop mellan *samhällsklasser* bidrar också med en ny vinkel i relation till den forskning som fokuserat på skillnader mellan stadsdelar eller nationer som artiklarna *Super-diversity and its implications* (Vertovec, 2007) om kulturella skillnader i London och *Spaghetti Funk: Appropriations of Hip-Hop Culture and Rap Music in Europe* (Androutsopoulos & Scholz, 2003) som beskriver hiphopens skillnader i fem europeiska länder. Genom att rikta sökarljuset mot klasskillnader mellan gymnasieungdomar har Fanny Ambjörnssons studie av gymnasietjejer och klass till

viss del satts in i den pågående glocaliseringsprocess som spridningen av hiphopen innebär. I likhet med Cooper (1985) och Flynn et. al. (2016) har textanalys med fokus på utvalda teman gjorts på musik även i denna studie, men istället för att utgå från ett genusperspektiv har social hållbarhet fått vara vägledande i låttextanalysen.

6.3 Vidare forskning

Rekommendationer för vidare forskning på ämnet är dels att genomföra en analys av den kraft och energi hiphopens musikaliska dimension kan innehålla. Denna studie har gett låtarnas budskap och textinnehåll en central position men enkätresultatet visade att vissa individer, oavsett skola, snarare använde låtarnas musikaliska del för att framkalla känslor och tankar. Det spåret hade varit intressant att forska vidare på. Då det nämndes låtar bland identitetslyssnarna som inte berörde social hållbarhet uppstår det här en möjlighet att göra en liknande dimensionsbaserad textanalytisk studie (Bergström & Boréus 2012, 156-8) med andra dimensioner än de kategorier Henrik Åhman (2013) tar upp i sin artikel rörande social hållbarhet. Andra verktyg och dimensioner hade möjligtvis kunnat visa på hur låtarna är politiska på andra sätt. Att genom en komparativ studie visa på vilket sätt låtarna berör teman som kärleks- och vänskapsrelationer vore en intressant utgångspunkt för kommande forskning att ta vid.

7. Referenser

Ambjörnsson, F. (2004). *I en klass för sig: Genus, klass och sexualitet bland gymnasietjejer*. Stockholm: Ordfront.

Androutsopoulos, J, & Scholz, A. (2003). Spaghetti Funk: Appropriations of Hip-Hop Culture and Rap Music in Europe. *Popular Music and Society*, 26(4), 463-79.

Bergström, G. & Boréus, K. (2012). *Textens mening och makt: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. (3., [utök.] uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Black Lives Matter. (u. å.). *We Affirm That All Black Lives Matter*. Hämtad 2017-05-17 från: <http://blacklivesmatter.com/guiding-principles/>

Bourdieu, P. (1984). *Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste* (Nice, R. [Öv]). Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Broadly, D. & Börjesson, M. (2008). En social karta över gymnasieskolan. Individ - samhälle - lärande: åtta exempel på utbildningsvetenskaplig forskning (s. 24–35). Stockholm.

Brottsförebyggande rådet. (2009) *Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling*.

Butler, J. (1956). Imitation and gender insubordination.

Chari, U., Shereena, E., Chand, P. & Suman, L. (2012). Society and its influence on alcohol use among women: Three case reports from India. *International Journal of Culture and Mental Health*, 5(2), 137-144.

Choi, H. & Sloane, D. (2011). Does Working Together Prevent Crime? Social Capital, Neighborhoods, and Crime. *The Oxford Handbook of Urban Economics and Planning*.

Codex. (2016). Forskning som involverar barn. Hämtad 2017-04-29 från <http://www.codex.vr.se/manniska1.shtml>

Cooper, V. (1985). Women in popular music: A quantitative analysis of feminine images over time. *Sex Roles*, 13(9), 499-506.

Danermark, B., Ekström, M., Jakobsen, L. & Karlsson, Ch. J. (2003). *Att förklara samhället* (2., [omarb.] uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur.

Deleuze, G. & Guattari, F. (1987). *A Thousand Plateaus*. London: Athlone.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (Femte upplagan. ed.). Stockholm: Wolters Kluwer.

Eurostat. (2016). *Asylum statistics*. Hämtad 2017-05-06, från

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Asylum_statistics

Fahl, H. (2013, 4 november). Daniel Adams-Ray. "Det är många känslor jag inte lyckas uttrycka i rap". *Dagens Nyheter*. Hämtad 2017-05-06, från <http://www.dn.se/kultur-noje/musik/daniel-adams-ray-det-ar-manga-kanslor-jag-inte-lyckas-uttrycka-i-rap/>

Flynn, M., Craig, C., Anderson, C. & Holody, K. (2016). Objectification in Popular Music Lyrics: An Examination of Gender and Genre Differences. *Sex Roles*, 75(3-4), 164-176.

Frith, S. (1996). Music and identity. *Questions of cultural identity*, 108-27.

Gilje, N., Grimen, H. & Andersson, S. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar* (3. uppl. ed.). Göteborg: Daidalos.

International Federation of the Phonographic Industry. (2009). DIGITAL MUSIC REPORT 2009. London: Band.

Kapuscinski, C., Braithwaite, J. & Chapman, B. (1998). Unemployment and crime: Toward resolving the paradox. *Journal Of Quantitative Criminology*, 14(3), 215-243.
doi: 10.1023/A:1023033328731

Madden, S. (2016, 19 december). Kendrick Lamar: Hip-hop Owes President Obama for Allowing Us Into the White House. *XXLMag*. Hämtad 2017-05-17 från <http://www.xxlmag.com/news/2016/12/kendrick-lamar-president-obama-interview/>

Marcyliena, M. & Bennett, D. (2011). Hip-Hop & the Global Imprint of a Black Cultural Form. *Daedalus*, 140(2), 176-196.

Marks Kommun. (2015). *Lokal uppföljning av ungdomspolitiken*. Göteborg: Enkätfabriken.

Mulia, N., Schmidt, L., Bond, J., Jacobs, L. & Korcha, R. (2008). Stress, social support and problem drinking among women in poverty. *Addiction*, 103(8), 1283-1293.

Nationalencyklopedin. (u.å.). *Interludium*. Hämtad 2017-05-06, från <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/interludium>

Neblett, T. (2004, november). Eminem: The Rolling Stone Interview. *Rolling Stone*. Tillgänglig: <http://www.rollingstone.com/music/features/the-rolling-stone-interview-eminem-20041125>

Park, C. & Allaby, M. (2013). Relative poverty. *A Dictionary of Environment and Conservation*.

Pratt, G. (1998). *Grids of difference: Place and identity formation*, i R. Fincher & J. M. Jacobs (eds), *Cities of Difference*, New York: The Guilford Press, 26-48.

Robertson, R. (1995). Glocalization: Time - Space and Homogeneity - Heterogeneity. Ur *Global Modernities*. London: SAGE Publications 25-44.

Rolling Stone. (u. å.) *50 Cent Bio*. Hämtad 2017-05-17 från <http://www.rollingstone.com/music/artists/50-cent/biography>

Seidman, S. & Alexander, J.C. (red.) (2001). *The new social theory reader: contemporary debates*. London: Routledge.

Sernhede, O. (2007). *AlieNation is my nation: Hiphop och unga mäns utanförskap i det nya Sverige* (Ny utg.]. ed., Ordfront pocket). Stockholm: Ordfront.

Serpick, E. (u. å.). Kanye West Bio. *Rolling Stone*. Tillgänglig: <http://www.rollingstone.com/music/artists/kanye-west/biography>

Stapleton, K. R. (1998) From the margins to mainstream: the political power of hip-hop. *Media, Culture & Society*. 20(2), 219-234.

Sundquist, J., Sjöstedt, C., Winkleby, M., Li, X., Kendler, K. & Sundquist, K. (2016). Neighborhood linking social capital as a predictor of drug abuse: A Swedish national cohort study. *Addictive Behaviors*, 63, 37.

Tervo, M. (2013). From Appropriation to Translation: Localizing Rap Music to Finland. *Popular Music and Society*, 2013. doi: 10.1080/03007766.2012.740819

United Stage. (u.å.). *Tjuvjakt*. Hämtad 2017-05-06 från <http://www.unitedstage.se/se/artister/tjuvjakt.aspx>

Vertovec, V. (2007) Super-diversity and it's implications. *Ethnic and Racial Studies*, 30(6) 1024-1054.

Åhman, H. (2013). Social sustainability - society at the intersection of development and maintenance. *Local Environment*, 18(10), 1153-1166.

8. Bilagor

Bilagorna innehåller först lyssningsstatistik från Donnergymnasiet och sedan Göteborgs Praktiska Gymnasium. De första siffrorna är det generella resultatet och de inom parentes är resultatet för identitetslyssnarna. Efter det ligger frågeformuläret som lämnades ut till respondenterna. Samma frågor ställdes även vid intervjuerna. Frågeföljden är densamma som när formuläret lämnades ut med designen ser något annorlunda ut på grund av omformatering av filformatet.

Kanye West	10 (7)
Drake	10 (3)
Eminem	10 (1)
Kendrick Lamar	7 (4)
Tjuvjakt	7 (3)
Snook	6 (2)
Snoop Dogg	6 (2)
Future	5 (2)
Jay Z	4 (1)
J. Cole	3 (3)
Silvana Imam	3 (3)
Chance The Rapper	3 (0)
Erik Lundin	2 (2)
Big Sean	2 (2)
Tyga	2 (2)
Petter	3 (1)
Labyrint	2 (1)
Gee Dixon	2 (1)
DJ Khaled	2 (1)
Timbuktu	2 (1)
Nicki Minaj	2 (1)
Dani M	2 (1)
Ice Cube	2 (0)
Run DMC	2 (0)
Nas	2 (0)
Parham	2 (0)
Joey Bada\$\$	1 (1)
Beri Gerwise	1 (1)
Frej Larsson	1 (1)
Mr. Cool	1 (1)
Simon Gärdenfors	1 (1)
A\$ap Rocky	1 (1)
Medina	1 (1)
Blizzy	1 (1)
Aki	1 (1)
The Notorious B.I.G.	1 (1)
Tyler The Creator	1 (1)
Fetty Wap	1 (1)
Lil Yachty	1 (1)
Lil Dicky	1 (1)
Travis Scott	1 (1)
21 Savage	1 (1)
2Pac	1 (1)
Lani Mo	1 (1)
Rap Monster	1 (0)
Zico	1 (0)
Agust D	1 (0)
Adam Tensta	1 (0)
Will Smith	1 (0)
Macklemore	1 (0)
Schoolboy Q	1 (0)
Akon	1 (0)
50 Cent	1 (0)
Kaveh	1 (0)
Kartellen	1 (0)
Södra Sidan	1 (0)
Stress	1 (0)

N.W.A	1 (0)
Näääk	1 (0)
Logic	1 (0)
E-Dubble	1 (0)
Blaque Keyz	1 (0)
Kid Ink	1 (0)

2Pac	14 (5)
The Notorious B.I.G.	10 (4)
Eminem	7 (5)
50 Cent	5 (3)
Dani M	5 (1)
Fetty Wap	2 (2)
Drake	2 (2)
Stormzy	2 (2)
Hopsin	2 (2)
Kevin Gates	2 (2)
Post Malone	2 (1)
Wiz Khalifa	2 (1)
Schoolboy Q	2 (1)
Kendrick Lamar	2 (1)
Lani Mo	3 (0)
Sneakbo	2 (0)
Snoop Dogg	2 (0)
24K	2 (0)
Future	2 (0)
The Game	2 (0)
Dr. Dre	2 (0)
A Tribe Called Quest	1 (1)
Krs One	1 (1)
Pts/Q	1 (1)
Nas	1 (0)
Logic	1 (0)
Kid Ink	1 (0)
Tyga	1 (0)
Nicki Minaj	1 (0)
Ivory	1 (0)
Abidaz	1 (0)
Kodak Black	1 (0)
French Montana	1 (0)
Sage The Gemini	1 (0)
Ozzy	1 (0)
Piraterna	1 (0)
Nate Dogg	1 (0)
Busta Rhymes	1 (0)
Night Lovell	1 (0)
Migos	1 (0)
N.W.A.	1 (0)
Blizzy	1 (0)
Ahdam	1 (0)
Linda Pira	1 (0)
Sebbe Staxx	1 (0)
Akon	1 (0)
Jay Z	1 (0)
Vinnie Paz	1 (0)
Macklemore	1 (0)
Jaffar Byn	1 (0)
MHD	1 (0)
XXXTentacion	1 (0)
D12	1 (0)
Jedi Mind Tricks	1 (0)
Ice Cube	1 (0)
Freddie Gibbs	1 (0)
Z.E.	1 (0)

Hiphop-musik

Denna enkät berör ungdomars lyssningsvanor av hip hop-musik. Syftet med studien är att undersöka hur lyssningsvanorna ser ut av samma musikstil bland gymnasieungdomar i Göteborg för att analysera vad musiktexterna säger om aktuella sociala politiska problem/projekt för olika grupper. Dessutom kommer ungdomarnas identitetsskapande med hjälp av rap-musiken undersökas. Jämförelsen kommer att ske mellan ett praktiskt och ett teoretiskt inriktat gymnasium. Enkäten riktar sig enbart till dem som med viss regelbundenhet lyssnar på hip hop. Den kommer utgöra en del av en kandidatuppsats i Globala Studier vid Göteborgs Universitet. Enkäten är anonym och helt frivillig.

Kön

Markera endast en oval.

- Tjej
- Kille
- Annat

Ge en kort beskrivning av dig själv (du får skriva utanför linjerna).

Skriv ner dina favoritartister inom hip hop. Tänk på att det kan vara både svenska och utländska artister.

Skriv ner några (någon) låttitlar som du gillar från varje artist.

Generellt sett, hur viktig tycker du textens innehåll är?

Markera endast en oval.

	1	2	3	4	5	
Inte viktig alls	☐	☐	☐	☐	☐	Väldigt viktigt

Hur viktigt är det med en bra melodi för en låt?

Markera endast en oval.

	1	2	3	4	5	
Inte viktigt alls	☐	☐	☐	☐	☐	Väldigt viktigt

I vilka sammanhang brukar du lyssna på hip hop-musik? T.ex. på spårvagnen, på fest etc. Här kan du ge flera svar.

Känner du att du kan relatera till låttexterna?

Markera endast en oval.

- Ja
- Nej
- Ibland

Är hip hop-musiken en viktig del av vem du är som person?

Markera endast en oval.

- Ja
- Nej

Brukar du använda musiken till att få vissa känslor och tankar, i så fall vilka? Här kan du svara utförligt.

Brukar du lyssna på hip hop med politiska budskap?

Markera endast en oval.

- Ja
- Nej
- Ibland